

Spotkanie w Ministerstwie Rolnictwa

Prezydent V. Adamkus wzywa do przyspieszenia reformy rolnej

Wczoraj prezydent Litwy Valdas Adamkus w Ministerstwie Rolnictwa z własnej inicjatywy spotkał się z ministrem rolnictwa Edwardasem Makelise, innymi kierownikami tej zreorganizowanej instytucji, przedstawicielami społecznych organizacji rolniczych, informuje ELTA.

Podczas rozmowy prezydent V. Adamkus podkreślił, że rolnictwo jest jedną z jego największych trosk. Zaznaczył, że już od kilku lat dużo się mówi o reformie rolnej, ale działa bardzo pasywnie. Gdy jeździ po Litwie, powiedział przywódcę kraju, musi wysłuchiwać mnóstwa skarg na opóźnienia w reprivatyzacji ziemi. Ludzie po złożeniu podań, w oczekiwaniu na jakies decyzje, muszą pokonywać wiele przeszkód biurokracyjnych.

Prezydent poinformowany został, że w tym roku na wykonanie bezpośrednich technicznych prac w zakresie reformy rolnej przeznaczono blisko 31 mln Lt. Jest to więcej niż w ciągu wszystkich lat niepodległości łącznie. Dotychczas w miejscowościach wiejskich podjęto 274,8 tys. decyzji w sprawie reprivatyzacji - zwrótu ziemi (Jasu) w naturze, przekazania na własność działek równo-

ważnych z posiadaniami poprzednio bądź odszkodowania za wykupywaną przez państwo ziemię.

Prezydent interesował się tym, w ciągu jakiego czasu, posiadając najlepszą bazę techniczną i wystarczającą specjalistów, można zakończyć reformę rolną. Został zapewniony, że można to zrobić mniej więcej w ciągu roku lub nieco dłuższego czasu.

Prezydent V. Adamkus zaznaczył, że wszystkie podmioty rolnicze muszą być traktowane jednakowo. W tworzeniu różnych warunków finansowych i ekonomicznych gospodarowania nie może być wyodrębniony jakiś typ gospodarki na warunkach ulgowych. Dotyczy to również spółek rolnych, które w kraju są i bardzo silne, i takie, w których proces upadłości zbytnio się przedłuża.

Była też mowa o problemach małych miasteczek. Istniejące tam bezrobocie jest wielką bolączką społeczną. Należy więc aktywniej rozwijać tam różne rzemiosła, aby więcej ludzi mogło się zająć drobną przedsiębiorczością.

Szeroko omówiono też problemy kredytowania rolników. Zarzucano naszym bankom, że rolnictwo traktują jeszcze bardzo sceptycznie. Po-

życzek udziela się na zbyt wysokie oprocentowanie.

Z prezydentem omówiono też kwestie rozliczeń przedsiębiorstw przemysłu przetwórczego z rolnikami. Obecnie przetwórcy rolnikom za dostarczoną produkcję dłuży są 89 mln Lt.

Minister rolnictwa E. Makelis

objaśnił, że tworzona nowa agencja regulacji rynku płodów rolnych i artykułów spożywczych sprzyjać będzie eksportowi - zakupi i sprzeda nadwyżki produkcji, udzieli pomocy przedsiębiorstwom skupu, a także administrować będzie państwową rezerwą artykułów spożywczych.

Fot. ELTA

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

Dogodne połączenia z Wilna przez Warszawę do: Athens, New York, Chicago, Los Angeles, Pekin, Istambul, Tel Aviv.

Wilno, tel. 73-90-20. (Zam. 359)

(Zam. 01)

BANK PEKAO S.A. Grupa PEKAO S.A.

Przedstawicielstwo w Wilnie Palangos 1/10 - 16, 2001 Wilno Tel./fax 61-15-41, 22-38-44

W Sejmie RL

R. Smetona zachęca frakcje mniejszości sejmowych do ściślejszej współpracy

Starosta zjednoczonej frakcji sejmowej Rimasas Smetona proponuje zmianę niektórych zasad Statutu Sejmu, określających sytuację mniejszości sejmowej oraz frakcji opozycyjnych Sejmu, informuje ELTA.

Na wczorajszej konferencji prasowej powiedział on, że miejsce frakcji mniejszości, nie posiadających swych przedstawicieli w rządzie, pozostaje jak gdyby pominięte. Do takich frakcji zalicza zjednoczoną, niezależną i liberalów.

Frakcja opozycyjna, jak powiedział, posiada możliwość kształtowania porządku dziennego posiedzenia plenarnego Sejmu raz w miesiącu, ale powinna być oficjalnie uznana za opozycyjną. „Jeśli taką nie jest, a także nie należy do koalicji rządzącej, oznacza to, że takiego prawa nie posiada”, odnotował on. Zdaniem R. Smetony, jest to niesłuszne. Poseł wyraża przekonanie, że frakcje mniejszości powinny korzystać z takiego prawa.

Zdaniem R. Smetony frakcje mniejszościowe powinny aktywniej współpracować.

Według opinii starosty zjednoczonej frakcji sejmowej R. Smetony „coraz więcej można myśleć i snuć przypuszczenia o możliwych przegrupowaniach sił politycznych w Sejmie, związanych z określonymi procesami we frakcji konserwatywistów i w koalicji rządzącej”. Jak na razie nie odważa się jednak twierdzić, że obecnie rozpoczyna się bądź odbywa takie przegrupowanie.

Liderzy Związku Chrześcijańskich Demokratów są oburzeni z po-

wodu częstych podróży zagranicznych przewodniczącego Sejmu

Liderzy Litewskiego Związku Chrześcijańskich Demokratów Kazys Bobelis i Viktoras Petkus są zdziwieni częstymi podróżami przewodniczącego Sejmu Vytautasa Landsbergisa do innych krajów, spotkaniami z ich kierownictwem. Oświadczyli to na wczorajszej konferencji prasowej w Sejmie, informuje ELTA.

„Niekiedy można pomyśleć, że zajmuje on stanowisko prezydenta Litwy lub co najmniej ministra spraw zagranicznych nie zaś przewodniczącego Sejmu” - powiedział przewodniczący zarządu LZChD Viktoras Petkus.

Zdaniem K. Bobelisa, funkcje marszałka Sejmu na całym świecie polegają na legislacji i nadzorze wykonywania ustaw.

„Nie znam żadnego państwa, w którym by przewodniczący parlamentu jeździł, spotykał się z prezydentami i ministrami spraw zagranicznych oraz zajmował się polityką zagraniczną” - stwierdził on i zaznaczył, że powstała komiczna sytuacja, gdy przed wizytą prezydenta Valdas Adamkusa w Rzymie udał się tam przewodniczący Sejmu. Podobnie też było z wizytami na Łotwie.

K. Bobelis zaznaczył, że zaaprobowałby podróżę V. Landsbergisa, gdyby ten się spotykał i rozmawiał tylko z szefami parlamentów.

„Takie rzeczy bardzo szkodzą naszemu wizerunkowi i nic dziwnego, że napatykamy tak wiele przeszkód w drodze do Unii Europejskiej”, stwierdził poseł na Sejm.

Z konferencji prasowej

K. Bobelis i V. Petkus nie mają wątpliwości, że byli inwigilowani

Byli więźniami politycznymi i uczestnikami ruchu oporu, przewodniczący Zarządu Związku Chrześcijańskich Demokratów Viktoras Petkus nie wątpi, że informacje prasowe o ewentualnej inwigilacji polityków i najwyższych osobistościach oficjalnych kraju są uzasadnione, informuje ELTA.

„Śmiało to twierdząc i jestem przekonany. Ponieważ przez cały czas byłem inwigilowany w okresie radzieckim, wiem, jak to się odbywa,

jak podsłuchiwane są telefony i mogą być podsłuchane” - powiedział on na czwartkowej konferencji prasowej.

Przewodniczącego tegoż związku poseł na Sejm Kazys Bobelis również podejrzewa, że jest inwigilowany.

„Ludzie mi dzwonią, ale nie można się porozumieć - ciągle coś szumi i brzęczy. Od poniedziałku nagle wszystko znikło, a przez 6 miesięcy

działało się coś niesamowitego” - stwierdził.

K. Bobelis powiedział, że wyczuwał nawet moment, w którym „coś się włącza”. Poseł na Sejm twierdzi, że podsłuchujący jego rozmowy posługują się bardzo archaicznym sprzętem. „Gdyby stosowali system zachodni - nikt by tego nie poczuł”, wyraził przekonanie.

(Dokończenie na str. 2)

Coraz „lepiej”

„Sodre” czeka kryzys, jeśli nie zostanie podwyższony wiek emerytalny

Po znalezieniu Ustawy o emeryturach z tytułu państwowych ubezpieczeń społecznych w części mówiącej o podniesieniu wieku emerytalnego, realnie dotyczyć to będzie zaledwie około 5 tys. bezrobotnych w wieku przedemerytalnym, informuje Ministerstwo Opieki Społecznej i Pracy. Jak powiedziała jednak w środę na konferencji prasowej minister Irena Degutienė, nawet i ci ludzie nie pozostaną bez środków do życia. W najbliższym czasie osobom, którym do emerytury pozostał rok, zamierza się przedłużyć wypłatę zasiłku dla bezrobotnych do 12 miesięcy, gdy tymczasem bezrobotnym wszystkich pozostałych grup wiekowych zasiłek wypłacany jest nie dłużej niż 6 miesięcy.

Jak poinformowała ELTA, ministerstwo rozpatruje kilka wariantów

- dla bezrobotnych, posiadających dostateczny staż pracy, którzy stracili pracę nie z własnej winy, wyznaczył zasiłek z budżetu bądź płacić część emerytury z budżetu „Sodry”. Który z wariantów zostanie wybrany, będzie to zależało od ostatecznych obliczeń.

Ponieważ emerytura zależy od stażu pracy i wysokości wpłat, minister stwierdziła, że będzie to dogodne również dla innych emerytów, ponieważ każdy dodatkowy rok pracy da prawo do wyższej emerytury.

Ani minister opieki społecznej i pracy, ani dyrektor „Sodry” Vincas Kunca nie ukrywali, że wiek emerytalny jest podnoszony tylko w celu uniknięcia upadłości „Sodry”. Zgodnie z prognozami ekspertów Banku Światowego i PHARE, o ile nie zostaną zwiększone wpłaty z tytułu ubezpie-

czeń społecznych lub nie obniży się emerytur, to „Sodra” w roku 2010 znajdzie się w sytuacji kryzysowej. Już w roku 2000 liczbą pracujących i emerytów w kraju ma się zrównać. Podniesienie wieku emerytalnego umożliwi „Sodrze” zbilansowanie budżetu oraz przystąpienie do gromadzenia funduszu rezerwowego.

„Związki zawodowe wprowadzają w błąd społeczeństwo, gdyż nie posiadają dostatecznej informacji” - w ten sposób I. Degutienė oceniła żądanie Rady Centrum ZZ odwołania przyspieszania podnoszenia wieku emerytalnego.

Na wniosek ministerstwa, zaaprobowany w środę przez rząd wiek emerytalny od początku roku 1999 będzie podnoszony jednakowo zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet - o 6 miesięcy rocznie.

Afisz koncertowy czerwca

II Festiwal Wileński

Rozpoczęty w ostatnich dniach maja II Festiwal Wileński potrwa cały czerwiec. Od Orkiestry Filharmonii BBC, która zainaugurowała tę imprezę, sztafetę przejmie Litewska Orkiestra Kameralna pod batutą prof. Sauliusa Sondeckisa. Przez trzy wieczory (2, 3, 4 VI) w sali Filharmonii rozbrzmiewać będzie późne arcydzieło W. A. Mozarta - uroczna i pełna wdzięku opera komedia „Cossi fan tutte”. („Wszystkie one takie”). Litewskiej Orkiestry Kameralnej towarzyszyć będzie chór samorządu m. Wilna „Jauna muzika”, a partie solistów wykona międzynarodowa ekipa wokalna: laureatka nagród międzynarodowych Amerykanka Juliana Rambaldi, brytyjski sopran operowy klasy międzynarodowej Marie McLaughlin, dobrze znany w teatrach Ameryki i Europy amerykański tenor Greg Federly oraz trzech Litwinów: Gintare Skeryte, Vytautas Juozapaitis i Vladas Bagdonas. Spektakl wyreżyseruje Rimas Tuminas, a scenografię stworzy gruziński plastyk Teimuraz Muwanidze.

Recital

Petrasa Geniusza

7 czerwca w Filharmonii da recital ulubieniec melomanów litewskich i zagranicznych pianista Petras Geniuszas, który wykona popularne utwory J. Haydna, F. Schuberta, C. Debussy'ego i S. Prokofiewa.

Wieczory autorskie wileńskich kompozytorów

W drugim tygodniu czerwca w sali Filharmonii odbędą się dwa koncerty. Będą to ciekawe i oryginalne wieczory autorskie dwóch współczesnych kompozytorów wileńskich. 10 czerwca program „Ogród muzyczny” kompozytora Faustasa Latenasa” zaprezentuje liczne grono litewskich wykonawców, a skomponuje muzykolog Viktoras Gerulaitis.

Światowa premiera „Piety”

13 czerwca odbędzie się światowa premiera zamówionego przez organizatorów festiwalu utworu Algirdasa Martinaitisa „Pieta”. Składać się będzie z trzech części: koncertu w sali Filharmonii, procesji do kościoła Bernardyńskiego, gdzie będzie kontynuowana. Utwór wykona Narodowa Orkiestra Symfoniczna pod batutą Robertasa Szerenkasa, kilka chórów, zespoły kameralne oraz soliści - wokaliści i instrumentalni.

Na Dziedziņu Piotra Skargi

W trzecim tygodniu czerwca imprezy festiwalowe z sali Filharmonii przeniosą się do innych miejsc. Na

Filatelistyka

Na najpiękniejszym znaczku pocztowym - dawny statek

Za najpiękniejszy znaczek pocztowy Litwy 1997 r. uznany został znaczek plastyka Szarunasa Leonaviciusa, przedstawiający XVI-wieczny statek - „Kurenas”.

Konkurs na najpiękniejszy znaczek pocztowy zorganizowały przedsiębiorstwo państwowe „Lietuvos pasztas” oraz redakcja czasopisma „Pasztas” i „Filatelija Lietuvoje”.

Ogółem organizatorzy konkursu otrzymali listy od 1.749 uczestników z oceną ubiegłorocznych znaczków pocztowych, w tym aż 677 przyznało pierwszeństwo znaczкови z wizerunkiem statku „Kurenas”.

Drugie miejsce zajął blok pocztowy Broniusa Leonaviciusa „450-lecie pierwszej książki litewskiej -

Uniwersyteckim Dziedziņu Piotra Skargi (16.VI) wykonane zostanie „Requiem” G. Verdiego. Z Kowieńskim Chórem Państwowym i Narodową Orkiestrą Symfoniczną w jego wykonaniu wezmą udział słynni soliści: Rosjanka Nina Rautio, znani na scenach teatrów świata Litwinka Violetta Urmanaviciute i Ormianin Geham Grigorjan, brytyjski bas Peter Rose. Dyrygować będzie Juozas Domarkas.

W Teatrze Opery i Baletu (18.VI) ci sami soliści wystąpią w operze G. Verdiego „Trubadur”, dyrygować będzie Jonas Aleksa.

Trzy koncerty

W czwartym tygodniu czerwca wykonane zostaną aż trzy koncerty festiwalu. W sali Filharmonii (23.VI) Mszę h-moll J.S. Bacha wykonają światowej sławy zespoły szwedzkie - chór kameralny Rico Ericsson oraz „Drotningholm baroque ensemble”. Majestatycznym dziełem Bacha dyrygować będzie legendarny maestro Eric Ericsson - Laureat mnóstwa nagród międzynarodowych, honorowy prezydent Międzynarodowej Federacji Muzyki Chóralnej.

Występ

Gidona Kremera i Jessye Norman

25 czerwca w Filharmonii będzie słuchali występu jednego z największych współczesnych skrzypków Gidona Kremera. Wybitny artysta zagra solo i dyrygować będzie orkiestrą młodych talentów „Kremerata Baltica”.

28 czerwca na scenie Teatru Opery ponownie usłyszymy Amerykankę Jessye Norman, należącą do plejady pierwszych gwiazd światowej opery. J. Norman - śpiewaczka o niezwykle silnym i pięknym głosie śpiewa na najslawniejszych scenach świata. Nie mniejszą sławę zdobyła też jako śpiewaczka kameralna. Współ z Narodową Orkiestrą Symfoniczną J. Norman wykona utwory G. Verdiego, R. Wagnera, G. Bizeta, D. Ellingtona, spirituals muzycznych.

IX Symfonia Beethovena

Ostatni koncert festiwalu (30 czerwca) ponownie odbędzie się na Dziedziņu Piotra Skargi.

Tegoroczny Festiwal Wileński uwieńczy głoszące idee braterstwa i pokoju, arcydzieło L. van Beethovena - IX Symfonia. Wykonają Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Kowieński Chór Państwowy oraz międzynarodowy kwartet solistów. Dyrygować będzie wybitny muzyk niemiecki i wielki przyjaciel Litwy Justus Frantz.

Antanas KIVERIS

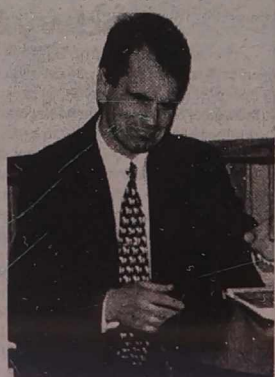
Konserwatyści wiedzą, że bez Landsbergisa partia rozpadnie się i stracą władzę. Dlatego będą robić wszystko, aby wyciszyć aferę wokół tajnego wydziału Departamentu Ochrony Rządu, który, jak twierdzi „Lietuvos rytas”, zajmował się inwigilacją litewskich polityków.

Dobrowolnie nie schodzi z pola walki

Litewskie Watergate - tak zaczęto już nazywać aferę związaną z tajnym wydziałem Departamentu Ochrony Rządu podlegającemu MSW Litwy. Według największego dziennika „Lietuvos rytas” podsłuchiwał on i śledził czelowych polityków litewskich z premierem i prezydentem włącznie. Wydział ten, jak ujawniła gazeta, podlegał ministrowi spraw wewnętrznych i przewodniczącemu Sejmu Vytautasowi Landsbergisowi. Zagwarantował mu to były minister spraw wewnętrznych Vidmantas Žiemelis wpisując do regulaminu wydziału punkt stwierdzający, że pracownicy wydziału muszą wykonywać także polecenia przewodniczącego Sejmu. Największa opozycyjna partia - Litewska Demokratyczna Partia Pracy domaga się dymisji Landsbergisa, gdyby potwierdziły się fakty ujawnione przez „Lietuvos rytas” - gdyż oznaczałoby to, że nie tylko wiedział on o istnieniu wydziału, ale że także i na jego polecenie inwigilowano polityków.

Landsbergis broni się, że co prawda prosił podległy mu wydział, aby „sprawdził” kilka osób, ale jednocześnie podkreśla, że nie dawał żadnego rozporządzenia, aby kogokolwiek śledzono. - Prawdą jest, że wydałem polecenie, aby sprawdzono kilka osób, na ile są one niebezpieczne. Powodem tej decyzji były informacje, że osoby te groziły mi i innym przedstawicielom władz. Myślę, że jest to normalne - powiedział na konferencji prasowej Landsbergis. Nie chciał jednak ujawnić żadnych nazwisk. I zastępcą przewodniczącego Sejmu, konserwatywa Andrius Kubilius stając w obronie Landsbergisa stwierdził, że podporządkowując wydział Landsbergisowi nie naruszono prawa, gdyż oparto się na obowiązującej ustawie z 1991 r. o Departamencie Ochrony Rządu, kiedy to przewodniczący ówczesnej Rady Najwyższej Litwy pełnił jednocześnie funkcję głowy państwa.

O tajnym wydziale jest głośno od soboty, kiedy to „Lietuvos rytas” na marginesie niedawnej dymisji ministra spraw wewnętrznych Vidmantasa Žiemelisa, przypominał historię powstania i działalność tego wydziału. Właśnie dymisja Žiemelisa, która miała niecodziennie przebieg, wywołała aferę z ujawnieniem nielegalnej działalności tajnego wydziału. Žiemelis

Dymisja ministra spraw wewnętrznych Vidmantasa Žiemelisa, która miała niecodzienny przebieg, wywołała aferę z ujawnieniem nielegalnej działalności tajnego wydziału Departamentu Ochrony Rządu przy MSW.

Prasa litewska uważa, że demonstracyjna jedność i zgoda przetrwa niedługo - do listopadowego zjazdu partii, gdzie zapewne ostatecznie wyjaśni się kto jest liderem rządzącej obecnie na Litwie partii.

oskarzył konserwatywnego premiera Gediminas Vagnoriusa, że pożyczyciel od prywatnej firmy zajmującej się sprzedażą energii do Rosji 4 miliony dolarów i zalegał ze spłatą. Gdy dyrektor firmy upomniał się o dług, premier zamówił wypadek drogowy dla dyrektora. Žiemelis powoływał się na tajną notatkę oficera tajnego wydziału. Vagnorius uznał oskarżenia za absurdalne i podjął szybką decyzję o zwolnieniu Žiemelisa.

Sprawa wydziału poruszyła polityków litewskich - najbardziej opozycyjnych, którzy już od dłuższego czasu zauważali, że są śledzeni i nie raz próbowali zainteresować tą sprawą Prokuraturę Generalną. Także część ministrów już wcześniej informowała premiera, że czują się podsłuchiwanymi i śledzeni. Na podsłuchy telefonów komórkowych skarżył się też dziennikarz „Lietuvos rytas”.

Największa litewska partia opozycyjna - Litewska Demokratyczna Partia Pracy uważa, że jeśli potwierdzą się fakty ujawnione przez „Lietuvos rytas”, do dymisji powinien pójść także przewodniczący Sejmu Vytautas Landsbergis. Jednocześnie LDPP rozpoczęła konsultacje z dwiema dużymi partiami opozycyjnymi: z Związkiem Centrum i Partią Socjaldemokratyczną, w celu wspólnego działania na rzecz powołania specjalnej komisji sejmowej, która miałaby zająć się wyjaśnieniem skandalu i ewentualnego rozpoczęcia procesu odsunięcia Landsbergisa od władzy, gdyby ten nie podał się do dymisji dobrowolnie. Dość trudno jednak będzie opozycyjnej LDPP osiągnąć swój cel, gdyż konserwatyści w 141-osobowym Sejmie posiadają prawie połowę mandatów, a rządząca koalicja 86 mandatów. Według komentatorów politycznych w związku z aferą nie ma też co liczyć na rozłam w partii, mimo widocznego wyraźnego podziału w partii na zwolenników i przeciwników Landsbergisa. Nie ma też co liczyć na to, że Landsbergis sam ustąpi dobrowolnie.

Brone Vainauskiene, komentatorka „Lietuvos rytas” w jednym ze swoich komentarzy napisała: „w społeczeństwie panuje przekonanie, że z powodów ambicyonalnych Landsbergis nigdy pierwszy nie schodzi z pola walki”.

Po bolesnej przegranej przez Landsbergisa w wyborach prezydenckich w końcu zeszłego roku, wśród konserwatyistów rozpoczęły się przepychanki mające na celu wyjaśnić, kto

będzie w partii rządził. Po wyborach na pierwsze miejsce w partii zaczął się powoli wysuwać premier Gediminas Vagnorius. Zaczęto już nawet napomknąć o końcu ery Landsbergisa, gdyż wyraźnie rozgorczył przegraną Landsbergis oddał inicjatywę w ręce Vagnoriusa. Przez pewien czas można było odnieść wrażenia, że lider konserwatystów zajął się podpisaniem książek i promocją swojego dysku kompaktowego, na którym wykonuje utwory litewskiego kompozytora Cziurlionisa. Ten stan jednak nie trwał długo. Odzyskując siły po klęsce wyborczej coraz częściej wyrażał swoje niezadowolone z niektórych decyzji premiera - szczególnie tych kadrowych - najwyraźniej nie konsultowanych z nim. Vagnorius skarżył się niedawno Zarządowi partii, że zna wiele przypadków, kiedy przewodniczący partii Vytautas Landsbergis namawiał działaczy partyjnych do działania przeciw niemu.

Kiedy konflikt między liderami był już widoczny gołym okiem, a media zaczęły mówić o możliwym rozłamie w partii, Vagnorius i Landsbergis nagle podali sobie ręce na zgodę i stwierdzili, że w partii panuje jedność. Mimo to prasa litewska uważa, że ta demonstracyjna jedność przetrwać nie długo - do listopadowego zjazdu partii, gdzie zapewne ostatecznie wyjaśni się, kto jest liderem rządzącej obecnie na Litwie partii.

Rimvydas Valatka, komentator „Lietuvos rytas” uważa, że nie ma wątpliwości kto będzie rządził w partii.

- Związek Ojczyzny to partia jednego lidera - partia Landsbergisa. I nie ma sił w partii, które byłyby w stanie powiedzieć: profesorze, musi się pan podać do dymisji, bo szkodzi pan partii. - Valatka twierdzi, że konserwatyści w tym i zwolennicy Vagnoriusa, zdają sobie sprawę, że bez Landsbergisa dojdzie do rozpadu partii, a tym samym stracą władzę. Komentator „Lietuvos rytas” uważa, że właśnie w imię utrzymania władzy wszystkie spory uciną i partia zrobi wszystko, aby obronić przewodniczącego Sejmu i wyciszyć aferę z tajnym wydziałem.

- Dlatego też jestem przekonany, że Landsbergis dalej będzie przewodniczącym parlamentu, prawdopodobnie do końca jego kadencji - powiedział Valatka.

Jacek J. KOMAR
Fot. ELTA

Nie zarejestrowana, ale skuteczna**Partia A. Paulauskasa założyła oddział miejski w Wilnie**

Założony w kwietniu ale dotyczący nie zarejestrowany w Ministerstwie Sprawiedliwości kierowany przez prawnika Arturasa Paulauskasa Nowy Związek Socjalistów (NZ) założył oddział miejski w Wilnie, informuje ELTA.

Założycielskie zebranie wileńskiego oddziału terytorialnego NZ odbyło się w środę wieczorem. Wybrano na nim radę oddziału, zatwierdzono regulamin tej jednostki strukturalnej NZ.

Przewodniczącym wileńskiego oddziału terytorialnego został Eduardas Szablinskas, który w okresie prezydenckiej kampanii wyborczej pracował w sztabie wyborczym kandydata A. Paulauskasa.

Gdy A. Paulauskas zgłosił swoją kandydaturę na wolne miejsce parlamentarzysty w Nowowilejskim Okręgu Wyborczym, E. Szablinskas był przedstawicielem prawnika w Głównej Komisji Wyborczej.

E. Szablinskas, historyk z wykształcenia, przed wejściem do ekipy A. Paulauskasa, przez dłuższy czas pracował w samorządzie m. Wilna na różnych stanowiskach.

E. Szablinskas poinformował agencję ELTA, że w zebraniu założycielskim oddziału stołecznego uczestniczyło blisko 150 członków NZ, zamieszkałych w Wilnie oraz około 20 nowych osób, które ze-

chciały wstąpić do Związku. „Ogółem w Wilnie mieszka przeszło 200 założycieli NZ. Wszyscy oni automatycznie zostają członkami oddziału stołecznego” - powiedział E. Szablinskas.

NZ założył w kwietniu. Założycielami było ponad pół tysiąca osób. I chociaż w połowie maja NZ złożył w Ministerstwie Sprawiedliwości podanie o zarejestrowanie tej organizacji, listy założycieli oraz wszystkie dokumenty, uchwalone na zebraniu założycielskim, ministerstwo dotychczas nie podjęło decyzji w sprawie zarejestrowania NZ.

W Ministerstwie Sprawiedliwości poinformowano agencję ELTA, że obecnie sprawdzane są listy założycieli NZ, jak również to, czy statut i inne dokumenty tej organizacji są zgodne z Konstytucją oraz obowiązującymi ustawami. Zgodnie z istniejącym trybem na takie sprawdzanie przeznaczają się miesiąc. Następnie Ministerstwo Sprawiedliwości powinno albo zarejestrować nową partię polityczną, albo odmówić tego z podaniem przyczyn.

Oświata**Status gimnazjum - jeszcze 16 szkołom**

Od przyszłego roku szkolnego rozszerzy się lista gimnazjów litewskich, obejmująca obecnie 42 szkoły.

Rzeczniczka prasowa Ministerstwa Oświaty i Nauki poinformowała agencję ELTA, że na czwartkowym posiedzeniu kolegium ministerstwa status gimnazjum od 1 września postanowiono przyznać szesnastu szkołom ogólnokształcącym Kowna i rejonu kowieńskiego, Kłajpedy, Rakiszek, Birz, Janowa, Jurborku, Kretyni, Kurszenai, Moejelek, Rosień, Szakiai, Szilute, Święcian i Trok.

Już kilka lat temu w tych szkołach powstały klasy gimnazjalne. M.in. od początku następnego roku szkolnego na utworzenie pierwszych klas gimnazjalnych zezwolono dla trzech szkół średnich Kowna, Kowna i Wilkomierza. Obecnie klasy gimnazjalne działają w 45 szkołach.

Zdaniem tygodnika polskiego**Przyczyną konfliktów w Sejnach - miejscowi politycy**

Polacy i Litwini w Sejnach żyją zgodnie, ale konfliktują władze miejscowe oraz liderzy mniejszości litewskiej w Polsce, pisze polski tygodnik „Przebieg Tygodniowy”.

Gazeta stwierdza, że do granicy litewskiej od Sejn jest 12 kilometrów, a jednocześnie Litwa jest „bardzo daleko”.

Aczkolwiek napisy „Dobry Litwin - to martwy Litwin”, „Polska - Polakom”, „Litwinów - do komory gazowej” już dawno zostały zamazane, ale i teraz odzwierciedlają nastroje miejscowego społeczeństwa. I chociaż Sejny zamieszkuje zaledwie 20 proc. Litwinów, niemal w każdej rodzinie można tu znaleźć korzenie litewskie, pisze tygodnik.

Były burmistrz miasta Andrzej Maksymowicz twierdzi, że w Sejnach polityka ma „dwie płaszczyzny”. Zwykli ludzie mogą o wszystkim dyskutować, ale istnieje też płaszczyzna polityki lokalnej, na której „wykorzystywana jest każda drobnostka”.

Stwierdził to również obecny burmistrz Sejn Andrzej Gryguc.

Nieporozumienia w związku z czasem litewskich nabożeństw w bazylice sejneńskiej oraz w związku z pomnikiem biskupa Antanasa Baranaukskasa - to skutki konfliktu miejscowej władzy oraz liderów Litwinów polskich.

Dyrektor Sejnńskiego Centrum Sztuki, Kultury i Narodowości Krzysztof Czyczewski uważa, że Litwinów z Polakami w Sejnach bardziej zbliżyłaby aktywniejsza współpraca kulturalna. Proponuje on organizowanie więcej seminariów, konferencji, różnych programów szkolnych, sprzyjających zgłębieniu stosunków wzajemnych.

Ale, co do tego wszystkiego ma wątpliwości Litwin, który nie zechciał przedstawić się tygodnikowi: „Idę ulicą, a w ślad za mną podąża dwóch siedmiu - czy ośmiolatów, powtarzających ciagle „Precz z Litwinami, precz z Litwinami”.

(BNS)

W świecie pieniądza**Majątek zagraniczny Banku Litewskiego wynosi 4,6 mln litów**

Majątek zagraniczny BL pod koniec kwietnia wyniósł 4 mld 606,3 mln litów, w tym złoto - 211 mln litów. Cały majątek zagraniczny banku jest o 347,6 mln litów większy niż był pod koniec roku ubiegłego, w ubiegłym miesiącu wzrósł on o 0,1 proc., informuje ELTA powołując się na informacje Banku Litewskiego.

Pod koniec kwietnia waluty wymienialnej był 4 mld 370,5 mln Lt (o 373,6 mln Lt więcej niż na początku roku, w ubiegłym miesiącu przybyło 0,6 proc.). Akcje banku w organizacjach międzynarodowych szacowane były na 7,8 mln Lt (tyleż, ile na początku roku).

W pobliżu Sejmu - nowoczesny bankomat Litewskiego Banku Rolnego

Wczoraj na głównej ulicy Wilna, w pobliżu Sejmu, w nowym centrum „Sony” uruchomiono czynny przez całą dobę nowy automat wydawania gotówki Litewskiego Banku Rolnego (LBR), nabyty od firmy „Siemens Nixdorf”.

Jak poinformowała agencję ELTA rzeczniczka prasowa banku Imandra Dauksiene, na Litwie takiego bankomatu jeszcze nie było - różni się od innych przede wszystkim tym, że posiada podnoszone okienko, chroniące przed wandalami. Zdaniem producenta, automat jest dogodny dla klientów, niezawodny, odporny na wpływy at-

mosferyczne. W tym bankomacie są cztery kasety na pieniądze, właściciel karty „Globus” lub „Eurocard/Mastercard” będzie mógł pobrać gotówką 100, 50, 10 lub 2 lity.

Jest to dziewiętnasty bankomat LBR w kraju, w tym siedem ma Wilno. Z wyjątkiem nowego, wszystkie inne wyprodukowane zostały przez spółkę IBM. W tym roku Bank Rolny zakupił jeszcze 14 bankomatów firmy „Siemens Nixdorf”. Jeden z nich stanie w Wilnie, na pasażu Juozapasa, dwa - w Kownie, jeden - w Kłajpedzie oraz innych miejscowościach kraju.

Jedno z najbardziej urokliwych miejsc Wilna - Uniwersytecki zakątek. Niestety, w tym okresie (koniec maja, początek czerwca) studenci nie mają czasu na podziwianie tych wspaniałych budowli - przed nimi kolejna sesja. Fot. Walery Charin

KRONIKA POLICYJNA

Jak podaje dział Sztabu Informacji MSW RL, 27 maja br. w kraju zanotowano 201 przestępstw, w tym: 6 obrażeń ciała, 16 chuligańskich ekscesów, 8 rabunków, 1 oszustwo, 170 kradzieży. Skradziono 19 samochodów, znaleziono - 8.

Zanotowano 16 wypadków drogowych i 7 pożarów. Znaleziono zwłoki 6 osób. Zatrzymano 28 podejrzanych o popelnienie przestępstw.

Obrażenia ciała

27 maja około godz. 12 na klatce schodowej domu przy ul. Gelvonu w Wilnie młody człowiek strzelił z pistoletu gazowego, załadowanego śrutem,

do K. (ur. 1984 r.) i zranił go w brzuch. Niepełnoletniemu udzielono pomocy medycznej i puszczono do domu.

27 maja około godz. 15 w szkole średniej „Vermes” w Kłajpedzie N.

(ur. 1985 r.) uderzył krzesłem po głowie K. (ur. 1986 r.). Poszkodowana leczy się ambulatoryjnie. Niepełnoletniego sprawcę po przesłuchaniu zwolniono.

***

27 maja o godz. 21 min. 30 w domu we wsi Karolinai (rej. solejnicki) Z. pobił własną żonę Z. Poszkodowaną z obrażeniami ciała odwieziono do szpitala. Podejrzanego poszukuje się.

„Popyt” na samochody

27 maja około godz. 10 koło domu nr 37 przy ul. Orzeszkowej w Kownie ob. Rosji S. zaparkował swój vw pas-

sat. O godz. 3 mężczyzna swego samochodu już nie znalazł. Straty - 20.000 litów. W tym samym czasie skradziono również samochód ob. Niemiec W. vw passat, zaparkowany koło domu nr 41. Straty - 24.200 litów. O godz. 10 min. 30 na ul. Szauliu S. zaparkował swój audi 80 i zablokował kierownicę. Gdy po upływie 2 minut wyszedł z domu, auta już nie było. Straty - 17.600 litów.

Požary

27 maja o godz. 20 min. 30 na rynku w Kelmie stanął w płomieniach drewniany pawilon. Podczas pożaru

splądował 2 pawilony. Przypuszcza się podpalenie.

***

28 maja o godz. 2 min. 15 na ul. Audros w Kłajpedzie wybuchł pożar w barze „Vetra”, należącej do ob. Armenii S. Pomieszczenie zostało uszkodzone. Straty - 7.000 litów.

Ucieczka uchodźców

27 maja około godz. 21 z ośrodka dla uchodźców w Podbrudziu uciekło 4 ob. Pakistanu i po jednym ob. Indii i Azerbejdżanu.

Przygotowała I. L.

CZAS APOKALIPSY

„Gdy Ziemia wejdzie w ostatni okres swego losu, Saturn, chociaż późno, powróci znowu” - powiedział w XVI wieku słynny francuski jasnowidz Nostradamus. Być może miał na myśli to, co wydarzy się w naszym Układzie Słonecznym właśnie dzisiaj i jutro przed wschodem słońca!

W chwili, kiedy czytacie Państwo te słowa, ma miejsce tak zwana koniunkcja (czyli złączenie) planet. Merkury, Mars, Jowisz, Saturn i Ziemia obiegając Słońce znalazły się na jednej linii.

Za to jutro przed świtem można będzie podziwiać na niebie jeszcze jedno „bliskie spotkanie”. Wenus i Saturn, świecące jasnym blaskiem, pojawiają się w bardzo niewielkiej odległości od siebie. Zaraz potem zamki je wschodzące Słońce, a więc - „Saturn, chociaż późno, powróci znowu”...

Przepowiednie od dawien dawna łączyły koniec świata ze znakami na niebie. Mówiły o szczególnych ustawieniach planet zwiastujących apokalipsę, a także o pojawieniu się ciała kosmicznego, które zniszczy Ziemię.

Złowieszcy chór

Tak się składa, że niemal wszystkie znane przepowiednie dają nam duże szanse do życia i zobaczenia końca świata. Według Nostradamusa pociągniemy do lipca 1999 roku, a przy odrobnie szczęścia - do roku 2000. Północnoamerykańscy Indianie Hopi, według których tworzymy już czwartą (i ostatnią) ziemską cywilizację, twierdzą, że koniec czwartego świata już nastąpił. Dopóki się niedługo po tym, kiedy na niebie pojawi się rozpedzona gwiazda (czyżby chodziło o obserwowaną w przeszłości komety Halle-Boppa?).

Zgodne co do bliskiej naszym czasom zagłady świata są przepowiednie tybetańskiego buddyźmu i hinduskie prorocтва z ksiąg zwanych Puranami. Znalazona przez astronoma Charlesa Piasszy Smytha dokładna data apokalipsy z Wielkiej Piramidy w Gizie daje nam niewiele czasu - tylko do 17 września 2001 roku. Ktoś mógłby powiedzieć, że koniec tysiąclecia to dobry moment na wrozenie końca świata. Jednak

autorzy wymienionych przepowiedni, powstałych w ciągu ostatnich 6000 lat, posługiwali się innymi kalendarzami. Dlatego to, co dla nas jest okrągłą datą, dla nich wcale nią nie było.

Coraz czarniej

Jakby mało nam było krakania dochodzące z mroku dziejów, mamy jeszcze racjonalne obawy nauki. Przyszłość przedstawiana przez astronomów, geofizyków i seismologów jest zaskakująco podobna do wizji Nostradamusa. Czekająca nas za dwa lata kolejna koniunkcja planet może przynieść zmiany grawitacyjne o bardzo poważnych skutkach. Oddziaływanie ogromnych mas Jowisza i Saturna może spowodować wielkie trzęsienia powierzchni naszej planety, a nawet zakłócić jej ruch obrotowy. Nostradamus dokładnie opisuje ten układ planet (z 2000 roku) i stwierdza: „Wówczas, w maju, zatrząsie się Ziemia”. Już na 300 lat przed Chrystusem tę samą wersję wypadków przedstawił babiloński astronom Berossos, który zapisał: „Spłonie Ziemia, gdy planety w jednej staną linii”.

Inne wzmiarki Nostradamusa, dotyczące końca świata, potwierdził japoński naukowiec, specjalista od techniki rakietowej. Według jego obliczeń, w sierpniu 1999 roku planety utworzą wokół Słońca krzyż, ustawiając się w czterech znakach zodiaku. Ułożenie to może symbolizować „czterech jeźdźców” z wizji jasnowidza. Według jego przekazu, pojawią się oni na niebie przed zagładą świata.

Groźne asteroidy

W roku 1999 i siódmym miesiącu - jak pisał Nostradamus - spadnie z nieba wielki król, zapanuje terror, gdy blask Marsa zblednie. Przepowiednia ta może odnosić się do asteroidy Antinous, która zbliży się do Ziemi w kwietniu 1999 roku. W lip-

cu tego roku rzeczywiście osłabnie blask Marsa, ponieważ będzie już dwa miesiące po jego opozycji względem Ziemi (kiedy jest najlepiej widoczny). Ponad 8000 dużych asteroid ma „rozkłady jazdy”, których nie jesteśmy w stanie obliczyć. Każda z nich może okazać się złowieszczym „królem”. Nostradamus uspokaja nas jednak kilkakrotnie podkreślając, że pełne odczytanie treści zarytowanych w jego księgach będzie możliwe dopiero po 2050 roku. Wynika z tego, że dawał jednak światu więcej czasu.

Oto kilka z chybionych przepowiedni końca świata, które bezpiecznie odeszły w przeszłość. Jednak zanim się przeterminowały, budziły trwogę.

999 - przed tysiącem lat sobór w Troby zapowiedział rychły koniec świata. 31 grudnia tego roku wśród chrześcijan zapanowała prawdziwa historia.

1000 - według wielu wizjonerów właśnie w tym roku miała spełnić się apokaliptyczna wizja z Ewangelii św. Jana.

1188 - astrolog perski Anwai zapowiedział koniec świata na połowę września tego roku. Miało wtedy miejsce połączenie (koniunkcja) w znaku Wagi pięciu ciał: Słońca, Księżyca, Marsa, Jowisza i Saturna.

Między rokiem 1500 a 1543 - koniec świata ogłaszano kilkakrotnie (ze względu na pojawianie się komety).

1666 - tak zwany Rok Bestii, który ze względu na obecność trzech szóstek miał zwiastować narodziny Antychrysta i koniec świata.

1994 - koniec świata w tym roku przewidywał XV-wieczny filozof i wróbita Pico della Mirandola.

1997 - data apokalipsy zapowiedziana przez sętkę Najwyższą Prawda Aum.

Ewa JABŁOŃSKA „Super Express”

ZDANIEM EKSPERTA

- Końca świata nie będzie - mówi astrolog Waldemar Galoss, który ze „znaków na niebie” potrafi przewidzieć historię ludzkości.

- Trzeba pamiętać, że wszystkie przepowiednie głoszące koniec świata mówią o kataklizmach lokalnych. Nawet najstraszniejsze wizje dotyczą spustoszeń występujących na niewielkim terenie, powstałych na przykład w wyniku upadku na Ziemię wielkiego ciała kosmicznego. Nostradamus w swoich przepowiedniach „końca świata” również nie wychodził daleko poza rejon Francji czy Europy. Trzeba uświadomić sobie, co dla dawnych wróżbitów było kataklizmem. Ich wyobrażenia odbiegały daleko od wizji prawdziwie kosmicznej zagłady na skalę Układu Słonecznego.

Jako człowiek, który analizuje pozycje planet muszę stwierdzić, że rzeczywiście, pewne ich ustawienia wskazują na możliwość wystąpienia np. trzęsień Ziemi. Mogą być one spowodowane zmianami grawitacyjnymi, wywo-

łanymi wpływem jej kosmicznych „sasiadów”. Dotyczy to w szczególności ustawienia z sierpnia 1999 roku i maja roku 2000. Jednak nawet najbardziej niebezpieczny układ astrologiczny planet nie sugeruje końca ludzkości czy końca życia. Życie na Ziemi ma przed sobą bardzo długą przyszłość. Tak długa, że dla nas koniec jest zbyt odległy, aby się nim przejmować.

Ziemia przeżywa teraz okres przełomowy - po ponad 2 tysiącach lat panowania znaku Ryb, wejdzie niedługo w znak Wodnika. Takim momencie, według tradycji astrologicznej, zawsze towarzyszyły znaczące wydarzenia, w tym także katastrofy. Jednak przyszłość ludzi, przyszłość ziemskiej cywilizacji rysuje się bardzo zachęcająco.

Wysłuchała Ewa JABŁOŃSKA „Super Express”

Jak uniknąć końca świata

Uczeni przyznają, że w kosmosie krąży ponad dwa tysiące ciał niebieskich o średnicy co najmniej kilometra, z których 245 powraca co pewien czas w pobliże naszej planety. Stawiają one, obok tych, których nie znamy, realne zagrożenie dla życia na Ziemi.

Poważnie myśli się o możliwości wykorzystania odpowiedniej rakiety, która w porę mogłaby zniszczyć intruza.

- PROJEKT IKARUS (dotyczący zniszczenia nadal niebezpiecznej asteroidy Ikarus) pochodzi z lat 60. Przewidywał on jej rozbicie za pomocą głowic termojądrowych. Jego słabością jest możliwość silnego skażenia atmosfery Ziemi pyłem radioaktywnym pochodzącym z asteroidy.

- PROJEKT ORION (powstał w ramach Wojen Gwiezdnych w latach 80.) polegał na stworzeniu zapory radarowo-laserowej, w przypadku zbliżania się do Ziemi dużej asteroidy. Ostrzelanie z gigantycz-

nego lasera powinno roznieść taki obiekt w pył. Jednak wtargnięcie pyłu (nawet nieradioaktywnego) w atmosferę Ziemi może być fatalne w skutkach.

- NOWE POMYSŁY unikają problemów związanych z rozbićciem zagrażających Ziemi meteorów. Skupiają się głównie na zmianie ich torów lotu, tak, aby przeleciały w bezpiecznej odległości od Ziemi. Jest to możliwe tylko wówczas, kiedy groźny obiekt zauważony zostanie wcześniej, tak, aby minimalna zmiana toru lotu przyniosła efekt podczas odpowiednio długiego lotu w kierunku Ziemi.

AJ „Super Express”

Narkotyk dozwolony

Tyton jest najczęściej używanym i szeroko rozpowszechnionym narkotykiem na świecie - uznano. Jego używanie, mimo iż prowadzi do wielkich uzależnień i śmierci, jest jednakże powszechnie dozwolone. Wszędzie.

Półowa palących w tej chwili ludzi umrze z powodu swego nałogu. Z kolei połowa tych zgonów będzie przedwcześnie i nastąpi w średnim wieku.

Zdaniem specjalistów, nałóg palenia zabiera ludziom dwadzieścia lat życia; co 10 sekund na świecie umiera jeden palacz, dlatego właśnie, że pali. Jeżeli zabójczy trend nie zostanie powstrzymany, w niedalekiej przyszłości papierosy zabiją pół miliarda ludzi - takie są w przybliżeniu wnioski z analiz Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Funduszu Badań nad Rakim.

Polska w tym względzie bije najmniejszą europejską rekordy - liczyby i zły jakości wypalanych papierosów. Ponieważ w walce z tym można zrobić na razie bardzo niewiele, warto przychylić się do sugestii Alana Lopeza, specjalisty epidemiologa w WHO, który jest jednym z autorów programu „Papierosy albo zdrowie”. Twierdzi on, że najważniejsze obecnie jest powstrzymanie młodych ludzi od palenia w jak najwcześniejszym wieku, zwąszywszy, że próby palenia ma za sobą 36 procent młodzieży.

Nie pomagają groźby, ani prośby, gdy medyczne wyliczenia kwitują się filozoficznymi „a mój dziadek palił i umarł w wieku 90 lat, bo wpadł pod tramwaj”; gdy palą lekarze, nauczyciele, taty i mamy, politycy, aktorzy, w których siękochamy. O reklamach już nie mówiąc... Jak przekonać, że wdychanie trucizny jest naprawdę zatrważającym, a co gorsze zatrważającym otoczeniem...

(len)

„Głos Wielkopolski”

Viagra w Polsce nie przedzie

- Zarznieście dobre lekarstwo - zarzuci dziennikarzom Tomasz Krasucki, kierownik biura rejestracji leków w warszawskim Instytucie Leków. - Niepotrzebnie zrobiliście z niego sensację. Ten lek miał pomóc chorym, a nie być afrodyzjakiem. Być może nie dojdzie do rejestracji tego leku w Polsce!

Viagra - superprzebieg na rynku amerykańskim - ponad milion recept w ciągu dwóch miesięcy - najnowszy lek na impotencję czeka na dopuszczenie do sprzedaży w Polsce. Instytut Leków w Warszawie, który ma wydać opinię w tej sprawie, jest naciskany przez opinię publiczną. Polscy mężczyźni chcą Viagry!

Widzisz na niebiesko

Viagra ma jednak skutki uboczne. Nie ukrywa tego nawet producent, amerykańska firma Pfizer. Jeden z dziesięciu mężczyzn przyjmujących Viagrę może się spodziewać bólu głowy. U trzech na stu mogą wystąpić zaburzenia widzenia - obraz będzie się rozmywał lub będzie zabarwiony na niebiesko. Viagra może zmniejszyć ciśnienie krwi, co chorym na nadciśnienie grozi omdleniem. W przypadku zakażenia dróg moczowych, anemii i białaczki, przyjmujący lek ryzykuje, że jego ciśnienie nie wróci do normalnych rozmiarów po stosunku. Co najgorsze: nawet zdrowy mężczyzna, przyjmując przez dłuższy czas lek, może się od niego uzależnić. Nie będzie mógł potem odbyć stosunku bez tabletki!

Ale nawet los szczęściu Amerykanów, którzy zmarli przyjmując Viagrę (nie wydano jeszcze opinii o związku ich zgonów ze stosowaniem preparatu), nie powstrzymuje chętnych od nabycia leku. Od Bangladeszu po Amerykę wszyscy rzucili się do aptek. Do Andory, jednego z nielicznych miejsc w Europie, gdzie Viagrę można kupić bez problemu, walą tłumy napalonych Francuzów i Hiszpanów. To nic, że aby kupić ten „cu-downny” lek trzeba recepty miejscowego lekarza. Wszyscy przybysze karnie rejestrują się u medyków, by potem w tę pędą polecieć do aptek.

Pastyłka ponad podziałami

Na Bliskim Wschodzie Viagra spowodowała rzadki sojusz władz palestyńskich i Izraela. Zarówno Jaser Arafat, jak i żydowski premier Benjamin Netanjahu nawoływają swych rodaków do opamiętania się. Daremnie. Viagra przełamala linię frontu. Żołnierze izraelscy kupują ją od islamskich w Libanie. W Polsce, przed rejestracją leku, można go sprowadzić z zagranicy w jednej z 200 upoważnionych przez ministra zdrowia aptek. Potrzebna jest recepta i lekarski

wniosek o import docelowy leku. Pierwsze indywidualne zamówienia złożone w Aptece Szwajcarskiej w warszawskich Alejach Ujazdowskich, będą zrealizowane w najbliższym czasie.

Dostawa za dwa tygodnie

- Pierwsze dostawy przyjdą za dwa, trzy tygodnie - mówią „Super Expressowi” pracownicy Apteki Szwajcarskiej. - Chętnych jest dużo, ale leku dla nikogo nie zabraknie. Ceny tabletek jeszcze nie znamy, ale będzie podobna do amerykańskiej (7 dolarów za tabletkę). Apteka nie może się opędzić o chętnych na Viagrę. Jednak przed rejestracją Viagry nie będzie można dostać, ot tak, z aptecznej półki. Za każdym razem konieczny będzie indywidualny wniosek. Warszawskie przedstawicielstwo firmy Pfizer nie chce się wypowiadać na temat szans rejestracji leku w Polsce. Wniosek został złożony w lutym tego roku. Potencjalni pacjenci z niecierpliwością wydzwaniają do firmy. Interesuje ich jedno: kiedy Viagra pojawi się w aptekach?

KJ, TS

„Super Express”

Rudziski festyn

„Dźwięcz, Polska Pieśni!” ...

Fotoreportaż

W niedzielę w Rudziszkach odbył się VIII festyn kultury polskiej zorganizowany przez Trocki Rejonowy Oddział Związku Polaków na Litwie. Kolumną uczestnicy podążyli do kościoła, gdzie ks. proboszcz Bronisław odprawił Mszę św. Po mszy wszyscy ruszyli na barwnie przystrojony plac szkolny. Na festyn przybyło 11 zespołów. W rejonie działa ich 18 (dziecięcych i dorosłych). Niektóre z nich mają prawie po dziesięć lat - „Rudziszczanie”, „Potuknianie”, „Troczanie”. Znacznie młodszy jest zespół „Landwarowanie”, który liczy pięć lat. Wśród zaproszonych był zespół dziecięcy z Ornety (Polska). Ostatnio została nawiązana

współpraca z tym miastem, w którym około 75 proc. mieszkańców pochodzi z Wileńszczyzny. Organizatorzy festynu powitali prezesa ZPL Ryszarda Maciejkińca, kierowniczkę Wydziału Oświaty i Kultury rejonu Jadwigę Liseviciute i gości z Polski. Aneta Saszenko i Jarosław Iglinski wraz z prezesem ZPL rejonu trockiego Janem Zacharzewskim serdecznie witali zespoły i widzów.

Wiele wysiłku dołożyła prezeska Koła ZPL Angelina Jajłyńska - nauczycielka klas początkowych szkoły w Rudziszkach. Program potyczki przygotowała Danuta Tuniewicz. Podczas festynu rozbrzmiewała muzyka z nagrań kasetowych ro-

dziny Saszenków. Wszechstronnej pomocy udzielił też starosta Tadeusz Pawłowski oraz dyrektor szkoły Jonas Liesys, byli uczniowie szkoły - Siergiej Worobjow i Wojciech Winckiewicz. Finansowe wsparcie uzyskano od Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej, Departamentu Problemów Regionalnych i Mniejszości Narodowych oraz samorządu rejonu trockiego.

Widzowie hucznymi oklaskami nagradzali występy zespołów. Do niektórych należą całe rodziny okolicznych mieszkańców, jak np. Baranowskich, Niedźwiedzkich, Saszenków.

Pogoda dopisywała jak na zamówienie, a skoczna muzyka porwała wszystkich do tańca. Bawili się goście i gospodarze. Gospodarze

święta nie zapomnieli o nieszczęściu sióstr - sierot z Solecznik. Zebraną pewną sumę przekazano na ręce prezesa ZPL.

Zegnąjąc się goście mówili: do spotkania na następnym festynie „Dźwięcz Polska Pieśni”, który się odbędzie za rok w Połukni.

Tekst i migawki z festynu
Bronisławy KONDRATOWICZ

Recenzja na podręcznik „MOWA OJCZYSTA” - TO WSPANIAŁE

*„Mowa rodzinna niechaj będzie prosta,
Ażeby każdy, kto usłyszysz słowo,
Widział jablonie, rzekę, zakret drogi,
Tak jak się widzi w letniej
Byskawkicy”.*

Tymi słowami z „Traktatu poetyckiego” Cz. Miłosza pożegnaliśmy „Mowę ojczystą” dla klasy 5. Rozstaliśmy się z zalem, a nawet smutkiem. Wydaje się, że tak wspaniałego podręcznika w klasach następnych nie będzie.

W mijającym roku szkolnym kształcenie językowe i literackie w klasie 5 sprawiło naprawdę dużo przyjemnych chwil. Lekcje miały szybko, ciekawie, przynosząc mnóstwo korzystnych rzeczy. Praca sprawiła przyjemność nie tylko uczniom, ale i nauczycielom. Nauczyciel nareszcie mógł przekonać się, że po tylu latach „nieciekawych” podręczników wreszcie nadeszło „coś innego”. A było to coś różnokolorowego, wspaniałego, ilustrowanego, o dużej ilości wierszy i ciekawych opowiadań. Leżało to na ławce (bądź w tornistrze) i wprost prosiło: „Przezytaj mnie”, „Jestem twoim podręcznikiem”, „Jeszcześmy się nie poznali”, „Jaki jestem. Opowiem”. No i uczniowie z wielką satysfakcją sięgali po podręcznik nie tylko, że to było potrzebne na lekcję, ale i z ciekawości. Podręcznik jest zbudowany w dość ciekawy i oryginalny sposób. Bardzo pomyślowo było to, że był on podzielony na cztery pory roku, kartki też były odpowiednio pokolorowane. Niepowtarzalne były też wiersze Doroty Gellner, opiewające każdą porę roku. Wież z geografii, historia Polski i Litwy pozwalała uczniom wszechstronnie myśleć i rozważać.

A więc i cześć - „Jesiń”. I oczywiście, odpowiednio dobrana barwa stronic. Oprócz dominującego pomarańczoróżowego koloru spotykamy różnokolorowe jesiennie liście, czerwien jarzbin, błękit rzeki lub nieba. Już samo tło kartek przyciąga ucznia. A jakże różnorodna jest treść. I w tym najbardziej ulubione przez dzieci wiersze. I te typowo dziecięce takie jak „Pomidór” J. Brzechwy i wiersze o ciekawych budowie np. „Waż” J. Kerna, i wspaniałe wiersze o pięknie ojczystej przyrody „Jesiennie liście: L. Staffa, fr. „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza, „Droga” Cz. Miłosza, „Narodziny rzeki” F. Ostrowskiej. Oczywiście, że oprócz wierszy bardzo udane dobrane były legendy. Bardzo przychylnie i z jak największą przyjemnością były pisane przez uczniów różnego rodzaju opowiadania twórcze, np. „O czym myśli spadający jesienny liść”, „Pięć ziarenek grochu” i jak najbardziej potrzebny był opis na podstawie reprodukcji obrazu. Takie rzeczy uczniowie lubią jak najbardziej.

A więc przerwani „Jesiemi” było nie tylko ciekawe, ale i jak najbardziej poznawcze.

Bardzo dużo satysfakcji przyniosła nam też „Zima”. Poznaliśmy ciekawostki z życia wybitnych ludzi, zapoznaliśmy się z historią książki, poznaliśmy naszą przeszłość, nasze obyczaje i tradycje. Korzystne były rozmowy o teatrze, o grzesznosci na co dzień, o filmie, rodzimie itd. Największe wrażenie jednak na uczniach wywarł wiersz - piosenka Jana Mincewicza „Wileński szczyt drogi kraj”. Oczywiście, że odśpiewaliśmy wspólnie, ale i niektórzy uczniowie też samodzielnie chcieli śpiewać. Nie ominięły nas i inscenizacje „Brzydkie kaczątko”, „Spóźniony słownik” i mnóstwo innych rzeczy.

Nadeszła „Wiosna”, „Wielkanoc”, „Wielkanocny baranek”, „Śmigus” itd. Duże wrażenie wywarło opowiadanie B. Prusa „Antek”. Uczniowie mieli możliwość porównania szkoły współczesnej i szkoły „Antkowej”. I znów inscenizacje, wiersze, krzyżówki, wykręslanki. Jak najbardziej na miejscu był fragment z „Doliny Issy” Cz. Miłosza, a także legenda o „Duchach zamku trockiego”. Nie zdążyliśmy się obejrzeć... i już

*„Zamawiamy dla dzieci lato:
wstąpił chłabrow, bukiet maków,
jeziorko, rzekę niebieskoką
i szare ptaki w gniazdkach obłoków”.*
Lato. Powtórzenie przerobionego materiału i życzenia autorem wspaniałych wakacji.

Szkoda, że musimy się rozstać. Ale miejmy nadzieję, że w następnym roku spotkamy się z tak udanym podręcznikiem. Ale o tym przekonamy się tylko wtedy, gdy go przerobimy.

Oby takich podręczników, jak „Mowa ojczysta” dla kl. 5 było więcej.

A żeby nie był zbyt jednostronny, przytaczam wypowiedzi ucznia na temat podręcznika.

„I września, gdy otrzymałam podręcznik z języka polskiego, wiedziałam, że on będzie ciekawy. Spytałam, skąd? Widziałam to z pięknych i kolorowych obrazków, dużej ilości różnorodnych opowiadań i ćwiczeń. Gdy rozpoczęliśmy się z niego uczyć, dowiedzieliśmy się tyle ciekawych rzeczy. Każdy tekst, opowiadanie, wiersz, ćwiczenie, правило - wszystko to było ciekawe.

Nauczyliśmy się w wierszu liczyć strofy i wersy. Czytaliśmy teksty o ptakach. Nawet wiemy, jak wygląda zimorodek. Rozwiązywaliśmy trudne i ciekawe ćwiczenia i krzyżówki. Czytaliśmy baśnie Andersena, teksty historyczne. Wiemy, jaki był Adam Mickiewicz w dzieciństwie, wiemy o Janie Kochanowskim. Czytaliśmy i opowiadaliśmy historie pierwszych książek. Były teksty i wiersze, które nauczyły nas, jak trzeba zachowywać się w tramwaju lub autobusie. Czytając bajki i opowiadania jakbyśmy brali udział w nich samych. Nam to też bardzo spodobało”. Ewa Giedrys

„Gdy przeszedłem do 5 klasy, na początku roku szkolnego brakowało podręczników z języka polskiego. Uczylałem się więc z podręcznika koleżanki. To mi nie podobało się. Jednak w szybkim czasie otrzymałem nowy i piękny. Był bardzo zadawalony. Spodobał mi się on dlatego, że ma piękna, grubą ilustrowaną okładkę, są tu 4 rozdzielne, w nich ciekawe ćwiczenia i krzyżówki. W podręczniku są ciekawe i pouczające, smutne i wesołe opowiadania i wiersze. Mnie bardzo spodobały się opowiadania: „Czworo przyjaciół”, „Braciszek”, „Pięć ziarenek grochu”, „Stopka królowej Jadwigi”, „Ege - królowa węzów”. Tu są także opowiadania o wybitnych ludziach, to „Lalka Małgosi”, „Będę malarzem historycznym”, „Niedaleko Damaszk”. Spodobały mi się jeszcze następne wiersze: „Książka”, „Pocztą w lesie”, „Wileński szczyt drogi kraj”, „Dziad i baba”. A w ogóle podręcznik jest nowy, piękny i ciekawy”. Alina Marcinkiewicz

Nie sposób przytoczyć wszystkie wypowiedzi ucznia. Ale w każdym wypracowaniu powtarzały się te same zwroty: „Ten podręcznik jest jeden z najlepszych” - J. Wincewicz, „W podręczniku jest wszystko to, co trzeba umieć” - D. Mieszkaniec, „Chętnie otwierałem go i uczyłem się. Zal mi będzie rozstać się z tym przyjacielem, podręcznikiem „Mowa ojczysta” - G. Dzwinek, „Moje mamie podoba się wiersz „Wileński szczyt drogi kraj”. Jego autorem jest Jan Mincewicz. Z mamą nauczyliśmy się ten wiersz na pamięć. Ten podręcznik jest bardzo ciekawy. Chciałabym, żeby wszystkie podręczniki były ciekawe jak „Mowa ojczysta”. I. Łuczyszka

„Z tego podręcznika poznałam dużo autorek i autorów, których jeszcze nie znałam. Teraz ich znam i będę więcej czytała ich książki, będę wiedziała, że są ciekawe”. A. Stefanowicz

„Mój podręcznik „Mowa ojczysta” jest zawsze z mną. Bardzo lubię wieczorem usiąść na tapczanie, wziąć w ręce podręcznik i czytać... Książka jest moim przyjacielem, ona otworzyła przede mną drzwi tajemnic. Z podręcznika dowiedziałam się, jak trzeba zachowywać się do różnych święt, jak trzeba zachować stare obyczaje. Bardzo lubię swój podręcznik i z chęcią go czytam”. B. Kochanowska

„... Uczył się z języka polskiego z nowego podręcznika, który ułożyły pani Teresa Michajłowicz i Anna Gulbinowicz, a ilustrowała pani Regina Koszewska...

Ilustracje pani R. Koszewskiej są wspaniałe, bo przyciągają mój wzrok swoimi kolorami, ciekawymi postaciami.

Ten podręcznik jest cudowny! Za podręcznik, który pomaga mi poznać mowę ojczystą i nią zachwycać się, jestem wdzięczna autorom podręcznika i Ministerstwu Oświaty, które umożliwiło wydanie go”. Wiesia Walentynowicz

Aldona SUDENIS,
polonistka Niemecezyńskiej Szkoły Średniej nr 1

W stolicy Szwecji Sztokholmie odbyło się kolejne seminarium, zorganizowane przez YEN (Youth of European Nationalities) - międzynarodowy związek zrzeszający młodzieżowe organizacje mniejszości narodowych i grup etnicznych. Polską młodzież z Litwy reprezentował Klub Włóczęgów Wileńskich.

Przedwielkanocne seminaria, w których bierze udział młodzież z prawie wszystkich państw europejskich, YEN organizuje co roku. Członkowie Klubu Włóczęgów w takich seminariach uczestniczyli już po raz trzeci. W 1996 r. byliśmy zaproszeni do miasteczka Zuoz w Szwajcarii, w 1997 r. - na Węgry, a teraz byliśmy gośćmi fińskiej młodzieży w Szwecji. Podróż i pobyt Klubu Włóczęgów Wileńskich w Szwecji sfinansowali: Fundacja Otwartej Litwy (Atvyras Lietuvos Fondas), Związek Sportowy Polaków na Litwie „Polonia” oraz firma „Sareme”.

Celem YEN-u jest zachowanie i dalsze rozwijanie języka, tradycji, kultury oraz zaspokajanie innych potrzeb mniejszości narodowych Europy. Uwagę zwraca się zwłaszcza na prace wśród dzieci i młodzieży - przyszląszością nowej demokratycznej Europy.

Realizację swych celów YEN widzi w bezkonfliktowym rozwiązywaniu problemów mniejszości narodowych, dlatego w statucie YEN-u znalazła się klauzula „YEN kategorięcznie nie zgadza się z każdym przejawem przemo-

cy”. Z tego powodu ani Baskowie, ani Irlandczycy, którzy w walce o swe prawa często stosują terror, nie są reprezentowani w YEN-ie.

Do realizacji celów YEN-u służy międzynarodowa wymiana młodzieży mniejszości narodowych, organizowanie seminariów i konferencji (również na szczeblu regionalnym), wydawanie literatury informującej o sytuacji i problemach mniejszości narodowych oraz

ścisłych; mass media - omawiano rolę prasy, telewizji i radia w życiu mniejszości narodowych, poruszono też sposoby aktywizacji mass mediów, oświaty i działalności organizacji, podczas którego zapoznawano z formami i metodami pracy organizacyjnej, tańca i pieśni i uczono się ludowych tańców i pieśni zamieszkujących Europę narodów; sportowy - uczestnicy zapoznawali się z sportami charakterystycznych dla po-

W szczególności - pod względem merytorycznym, chociaż ciągle borykają się z problemami finansowymi, a nakłady gazet są niewielkie. Dzięki stałej pracy prasy, radia i telewizji społeczeństwo polskie na Litwie jest dobrze poinformowane o życiu rodaków w Polsce, a także, o najważniejszych, o wydarzeniach w środowisku polskim na Wileńszczyźnie. Jednakże w innym aspekcie - ilości i jakości (na przykład szata graficzna)

otrzymuje minimalne, przykładem może być gazeta „Vasabladet”, której dofinansowanie ze strony państwa wynosi równowartość etatu jednego dziennikarza (ok. 2000 marek fińskich miesięcznie), a ze Szwecji wsparcie finansowe praktycznie nie istnieje. Niektóre naukowe i popularno-naukowe czasopisma korzystają z pomocy europejskich fundacji, lecz to wsparcie nie pokrywa nawet trzeciej części kosztów wydawniczych. Otóż, głównym źródłem utrzymania prasy szwedzkiej jest aktywność czytelnika - prenumerata oraz dochody z reklamy. Pozytywne wyniki także daje sprzedaż akcji niektórych gazet. Ilość tytułów oraz nakłady gazet wskazują, że zainteresowanie prasą w Finlandii jest duże. Polaków na Litwie, niestety, nie zawsze stać na prenumeratę, a co gorsza, nieraz brak zainteresowania bieżącymi wydarzeniami na Wileńszczyźnie, ujawnie wpływa na rozwój rodzinnej prasy.

Oprócz zajęć seminaryjnych, co wieczór, w wesołym, porozumiewającym się wieloma językami towarzystwie odbywały się imprezy rozrywkowe.

Seminarium dało dużo wrażeń, ale, co najważniejsze, wzbogaciło o doświadczenia w pracy społecznej oraz rozszerzyło kontakty Klubu Włóczęgów Wileńskich. Z Polonią węgierską ułożono plan wspólnych przedsięwzięć. Poza tym, idea Klubu Włóczęgów zaimponowała Polakom z Węgier, którzy wyrazili chęć założenia podobnej polskiej organizacji w Budapeszcie.

Zdobyte podczas seminarium doświadczenie będziemy mogli zastosować podczas seminarium „Miejsce organizacji społecznej w nowo powstałych warunkach ekonomiczno-gospodarczych na Litwie, które w czerwcu bieżącego roku organizuje w Wilnie Klub Włóczęgów Wileńskich. W seminarium wezmą udział młodzieżowi liderzy z polskiej, rosyjskich, litewskich i niemieckich organizacji oraz goście i lektorzy z Polski. Podobnego rodzaju seminarium, niezależnie od tego, czy odbywają się w kraju czy za granicą, niewątpliwie przyczyniają się do uzyskania doświadczenia w pracy organizacyjnej oraz pozwalają lepiej poznać kulturę innych narodów.

Waldemar SZELKOWSKI
Klub Włóczęgów Wileńskich
Fot. autor

Seminarium w Sztokholmie **Forma kształcenia liderów młodzieżowych**

współpraca z innymi młodzieżowymi organizacjami w Europie.

Przedwielkanocne seminaria są jedną z form kształcenia liderów młodzieżowych oraz pozwalają uzyskać informację o sytuacji mniejszości narodowych w innych krajach. W tym celu uczestnicy, według zainteresowań, są dzieleni na grupy, z angielską zwane workshopami, w których pod kierownictwem lektorów wspólnie pracują nad pogłębieniem wiedzy z poszczególnych dziedzin. Na ostatnim seminarium młodzież miała do wyboru workshopy: polityczny, na którym rozważano sposoby rozwiązywania problemów narodowo-

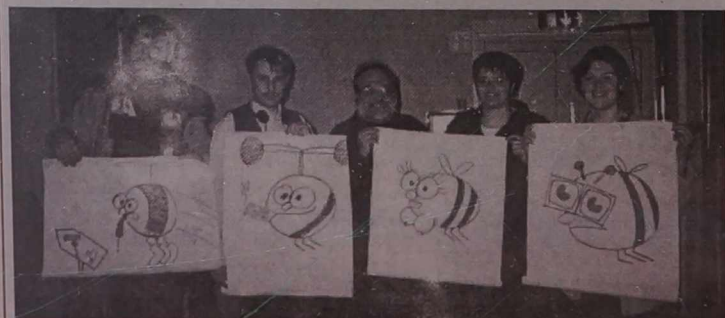
szczególnych narodów. Na zakończenie seminarium każdy workshop złożył sprawozdanie przed wszystkimi uczestnikami.

Kierownikiem workshopu mass media, do którego uczęszczałem, był Erik Bagerstam, autor książki „Wolność prasy w demokratycznym społeczeństwie”, przetłumaczonej również na język litewski. Podczas zajęć każdy uczestnik scharakteryzował pracę mass mediów mniejszości narodowych swego kraju. Okazuje się, że prasa polska i radio na Litwie, w porównaniu z mediami mniejszości narodowych innych państw, wypadają całkiem nieźle.

wydawnictw - nasza prasa pozostaje w tyle. Najlepszym przykładem są wydawnictwa szwedzkie w Finlandii.

Finlandię zamieszkuje ok. 6% Szwedów, skupionych głównie w mieście Turku i na autonomicznych Wyspach Alandzkich, ale ilość szwedzkich gazet i czasopism, wydawanych w Finlandii jest imponująca: ponad dwadzieścia tytułów. Nakład jednej gazety średnio wynosi ok. 10 tys. egzemplarzy, a największej, jak np. dziennika „Hufvudstadsbladet” - 64 tys. egzemplarzy.

Powstaje pytanie, co wpływa na tak pomyślny rozwój prasy szwedzkiej w Finlandii? Prasa szwedzka od państwa

Podczas humorystycznego przedstawienia o roli mass mediów w życiu mniejszości narodowych. Pośrodku Erik Bagerstam.

Grupa przedstawicieli mniejszości narodowych z Węgier, Ukrainy, Białorusi, Łotwy i Litwy.

Ofiarą banków jest co trzeci mieszkaniec Litwy

W związku z niezgodną z prawem działalnością i roztrwonieniem majątku w latach 1994-1996 czterem bankom litewskim wytoczono sprawy karne. Wczorajszy „Lietuvos aidas” opublikował komunikat w związku z tymi sprawami. Śledztwo w sprawie większości banków jeszcze trwa, postawienie w stan oskarżenia jest skomplikowane, gdyż do roku 1995 działalność banków komercyjnych nie była należycie uregulowana prawnie.

Zgodnie z informacją sejmowej komisji badania przestępstw ekonomicznych i Prokuratury Generalnej, straty wyrządzone przez Litewski Akcyjny Innowacyjny Bank stanowiły około 350 mln litów. Bankowi dłużnych jest około 630 osób fizycznych i prawnych. Łącznie wytoczono 25 spraw karnych, nałożono areszt na majątek wartości 23 mln litów. Według poszczególnych części spraw wielu odpowiedzialnych pracowników bankowych po-

ciągnięto do odpowiedzialności karnej.

Bank Zachodni udzielił 130 pożyczek na łączną sumę ponad 73 mln Lt, z czego 64 mln Lt nie zwrócono i nie można ich wyegzekwować. Śledztwo w tej sprawie jeszcze trwa, były przewodniczącą zarządu P. Kravtas 31 lipca ub. roku został aresztowany, jego zastępcy R. Taraszece areszt zastąpiono kaucją.

„Baltic Bank” udzielił 45 mln litów niezumnie nie uzasadnionych pożyczek. Z tej sprawy w kwietniu ub. roku wyodrębnił fragmenty dotyczące byłego przewodniczącego zarządu R. Juszi. Śledztwo trwa, sprawa w ostatnim dniu ub. roku przekazana została Wileńskiemu Miejskiemu Sądowi Dzielnicowemu nr 1. R. Juszka jeszcze w lipcu 1996 r. zatrzymany został w Tajlandii i sprowadzony na Litwę, a na jego majątek nałożono areszt.

„Aurabankas” niewypłacalnym

Na Litwie oczekiwana jest wizyta księcia Yorku

W następnym tygodniu Litwę odwiedzi książę Yorku Andrew. 38-letni członek brytyjskiej rodziny królewskiej zabawi u nas jedną dobę.

Jak poinformowała agencję ELTA ambasada Zjednoczonego Królestwa w Wilnie, średni syn królowej brytyjskiej Elżbiety II i księcia Edynburga przybędzie 2 czerwca po południu i wyjedzie nazajutrz po południu.

Książę Andrew złoży kwiaty przed pomnikiem poległych o niepodległość Litwy i w pierwszym dniu wizyty odwiedzi Centrum Języków Instytucji Państwowych oraz Muzeum Ofiar Ludobójstwa, następnie weźmie udział w przyjęciu, wydanym przez ambasadę Wielkiej Brytanii w Wilnie z okazji pierwszych lotów spółki „British Airways” do Litwy. W godzinach popołudniowych przewidziane jest spotkanie z przewodniczącym Sejmu Vytautasem Landsbergiem i wspólna kolacja w hotelu „Stikliai”.

3 czerwca gość spotka się z przy-

dentem Litwy Valdasem Adamkusem i samolotem odleci do Kowna. Na ratuszu miejskim książę Yorku spotka się z merem Kowna Henrikasem Tamilisem, znanymi działaczami politycznymi i społecznymi tymczasowej stolicy. Następnie książę Andrew odsłoni tablicę pamiątkową na budynku przy ul. Kęstucio, gdzie w okresie międzywojennym mieściło się przedstawicielstwo dyplomatyczne Wielkiej Brytanii.

Członek rodziny królewskiej zwie dzi też czynny w Kownie Dom Pokoleń, urządzony z pomocą brytyjskich wolontariuszy. Przewidziana jest wizyta dostojnego gościa w Kowieńskiej Szkole Podoficerów im. gen. Stasysa Rasztikisa.

Pobył księcia Yorku na Litwie będzie częścią jego podróży do wszystkich trzech państw bałtyckich. Związana jest ona z obchodzoną w tym roku 80-leciem niepodległości Litwy, Łotwy i Estonii. Wcześniej książę Andrew odwiedzi Sankt Petersburg.

dłużnikom wypłacić około 42 mln litów, a straty banku wynoszą 29 mln Lt. ZSA „Luoke”, której właścicielami byli również członkowie zarządu banku, nie zwróciła 44,6 mln Lt. Nałożono areszt na majątek wartości 30 mln Lt.

Litewskiemu Państwowemu Bankowi Komercyjnemu nie zwrócono 7,5 mln USD i około 14 mln Lt pożyczek, udzielonych z naruszeniem prawa różnym spółkom. Większą część pożyczek udzielił oddziałom koncernu EBSW. Sędziowie śledczy twierdzą, że są gotowi do postawienia w stan oskarżenia prezydenta koncernu, byłego prezesa rady banku R. Petrikasa, który obecnie ukrywa się. Śledztwo wstępne prowadzi się fragmentarycznie, według zaciągniętych i nie zwróconych przez spółki kredytów.

Ofiarą banków jest co trzeci mieszkaniec Litwy, twierdzi „Lietuvos aidas”. Pozostawiając ponad miliard problematycznych, beznadziejnych pożyczek dwie trzecie banków zbankrutowało, ale wielu aferzystów jeszcze nie zostało ukaranych. Są sprawy, w których śledztwo zakończono i akty oskarżenia przedstawiono kilka lat temu, ale nie były one rozpatrywane w sądach. (ELTA)

„Lietuvos Avialinijos” poszukują nowego Boeinga

Narodowa spółka lotnicza „Lietuvos Avialinijos” (LAL) w tym tygodniu zamierza przystąpić do negocjacji z amerykańską grupą finansową „Oxford” w sprawie finansowania kupna samolotu Boeing 767.

Dyrektor Departamentu ds. Komer-cji LAL Romualdas Gegžnas twierdzi, że „Oxford” jest tylko jedną z wielu spółek zachodnich, z którą prowadzi się rozmowy na temat możliwości zakupu nowego Boeinga.

„Będzie to dopiero pierwsza rozmowa, rozpoznanie, które rozpoczęliśmy już dawno i otrzymaliśmy wiele ofert, powiedział BNS przedstawiciel LAL.

Czy samolot Boeing 767 zostanie zakupiony w tym roku - to będzie zależało od warunków, zaproponowanych przez sprzedających. LAL chce nabyć samolot na zasadzie dzierżawy-wykupu. W 1999 r. „Lietuvos avialinijos” planuje rozpoczęcie lotów do USA.

Czytelnicy „Kuriera Wileńskiego”

Bronisława Ławrynowicz

Czyta nasz dziennik ponad 30 lat, od roku 1966, gdy razem z mężem przyjechała do Wilna z Poniewieża. Zawędrowała tam z podwileńskich Mickun, gdzie się urodziła, skończyła szkołę, pracowała jako sekretarz rady apilinkowej. Potem w Wilnie zaliczyła kurs nauki księgowości. Jako księgowa razem z mężem pracowała przy budowie zakładów litewskich azotów w Janowie oraz „Ekranas”, produkujących telewizory w Poniewieżu.

Córka Wita, po studiach na Uniwersytecie Wileńskim, związana jest również z księgowością.

Pewnego dnia p. Bronisława Ławrynowicz zwróciła się do redakcji z pytaniem: „Dlaczego w bibliotece, mającej swoją siedzibę w gmachu sklepu „Saturnas” nie ma „Kuriera Wileńskiego”? Tam go zawsze czytała, ponieważ jako inwalida II grupy (otrzymuje 240 Lt) i osoba samotna (córka mieszka na Białorusi) nie ma finansowych możliwości zaprenumerowania naszego pisma.

Biblioteka nie załatwiła prenumeraty „Kuriera” i p. Bronisława zosta-

ła pozbawiona jego lektury, a bez tego nie przedstawia sobie dalszego życia. Może któryś z zamożniejszych czytelników „KW” uwzględni sytuację p. Bronisławy i zaprenumeruje jej nasz dziennik chociażby na miesiąc. Prosimy o kontakt z redakcją (tel. 42-79-04).

Jerzy SURWIŁO
NA ZDJĘCIU: Bronisława Ławrynowicz.

Fot. Marian Paluszkiwicz

G. Vagnorius trzęsie państwem - twierdzi „Lietuvos aidas”

Sympatyzujący konserwatystom dziennik „Lietuvos aidas” oskarżył premiera o to, że „trzęsie państwem”, czego wyrazem ostatnio była głośna dymisja ministra spraw wewnętrznych Vidmantasa Ziemelisa.

Ponadto dziennik obarcza odpowiedzialnością przewodniczącego zarządu konserwatystów G. Vagnoriusa o rozłam jednolitości partyjnej oraz rywalizację z przewodniczącym partii i Sejmu Vytautasem Landsbergiem.

„G. Vagnorius, niewątpliwie, coraz mniej ufa swojej partii. W rządzie coraz mniej jest ministrów konserwatystów” - konstatuje „Lietuvos aidas” w rubryce redakcyjnej.

„G. Vagnorius sam bez partii kleci jakąś własną ekipę specjalistów, której partyjne założenia ideologicz-

ne nie są jasne”, sądzi „Lietuvos aidas”.

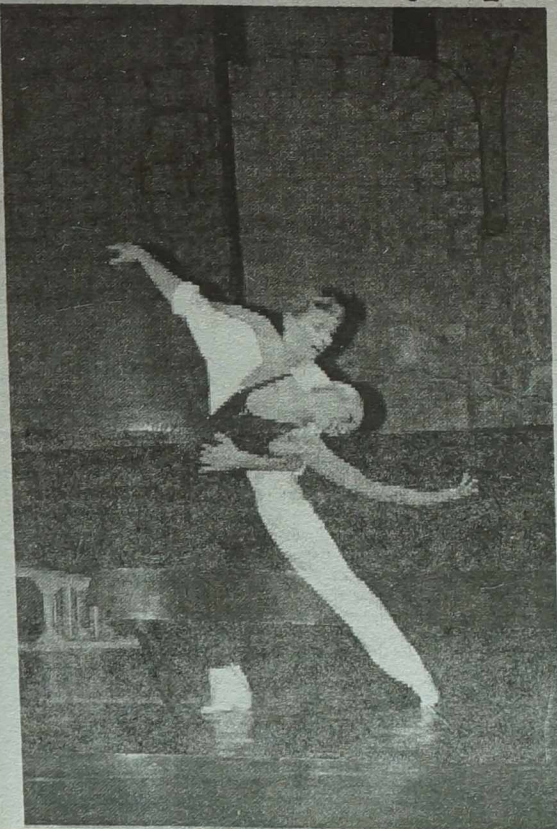
Gazeta przypomina, że właśnie G. Vagnorius wprowadził do rządu członka LDPP ministra zdrowia Mindaugasa Stankevicziusa oraz niepartijnego ministra spraw wewnętrznych Stasysa Szedbarasa.

Dziennik wyraża również wątpliwość, czy premier słusznie się oburzał na politykę kadrową MSW, wymienioną jako jedną z oficjalnych przyczyn zamiany ministra Vidmantasa Ziemelisa.

„Kierownicy innych struktur państwowych nie mają wątpliwości, że bez błogosławieństwa G. Vagnoriusa do ministerstwa nie trafił żaden wyższy urzędnik”, pisze „Lietuvos aidas”.

(BNS)

Dzisiaj - czwarty spektakl premierowy „Greka Zorby”

Po gościnnych występach w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Balet litewski szczęśliwie powrócił do Wilna, serdecznie witany przez swoich wielbicieli. Dzisiaj - trupa artystyczna powita wilnian czwartym spektaklem premierowym „Greka Zorby” w realizacji Lorki Massine (tym razem już bez jego udziału). Role „litewskiego Zorby” tańczą Aleksandras Molodovas i Voldemaras Chlebinkas, Mariny - Egle Spokaite, Živilė Baikstyte, Nele Beliakaitė, Johna - Mindaugas Baužys, Raimundas Maskaliūnas, Madamė Hortensė - Juratė Sodytė,

Živilė Baikstyte, Vilija Putriute.

W spektaklu, oprócz chóru operowego, występują (przemienic) solistki Laima JonuYTE i Eugenija Klivickaitė.

Po pierwszym spektaklu premierowym przedstawiałam czytelnikom jego twórcę Lorkę Massine (Miasina) - Włochy i współtwórczynię, asystentkę choreografa i reżysera Annę Krzyšków. Dzisiaj - słów parę o tym, co o „Zorbie” mówią twórcy litewscy, przede wszystkim dyrygenci.

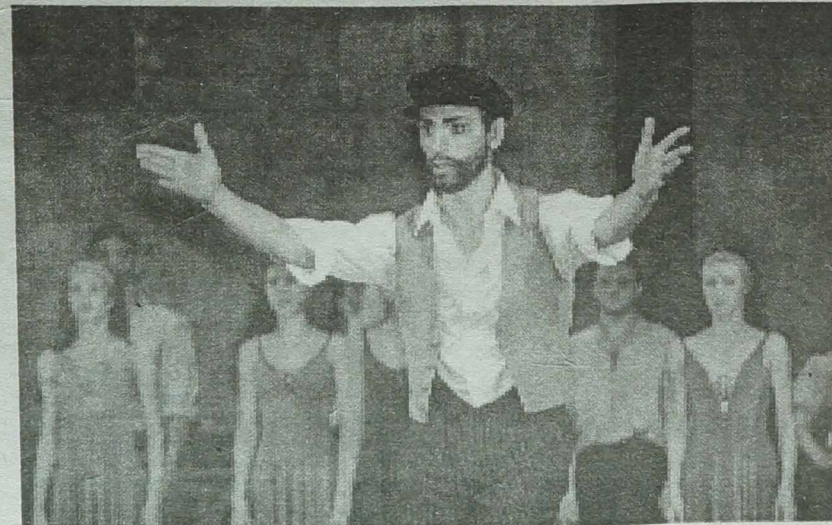
Martynas Staskus: „To wdech rzeckiego powietrza z greckiego ogro-

du, ze słonecznych gór i wspaniałego morza. To znajomość z ludowym kolorytem pieśni, która oddlania najpiękniejsze uczucie - miłości...”

Jonas Aleksa: „Mikisa Theodorakisa partytura „Zorby” jest szlachetną „uczta muzyczna”, stanowi ona nową kartę w kontekście teatralnym naszej muzyki baletowej”.

Alwidą A. BAJOR
NA ZDJĘCIACH: sceny ze spektaklu, w roli Zorby - Voldemaras Chlebinkas; tańczą Živilė Baikstyte (Marina) i Raimundas Maskaliūnas (John).

Fot. Romualdas Miciunas

Opowiadanie

czapki. Ale co ja się zastanawiam!
Trzeba wycofać się...

Węże kochają wodę

Grzegorz nie lubił morza. Bał się wirów, tego strasznego momentu, gdy w dzieciństwie stracił grunt pod nogami i zaczął zapadać się w głębinę. Wielka, zielona fala przykryła go. Kiedy wychowawca wyciągnął go na brzeg płuł wodorostami, a koledzy śmiali się. Nie lubił wody, nawet takiej dalekiej, białospienionej. W ogóle nienawidził się w błocie. Był zły. Odruchowo potarł policzki. Spróbuje wycofać się i pójdzie do tej góralskiej izby. Przynajmniej zajmie jakieś dobre miejsce, tuż przy drzwiach, bo na pewno będzie duszno i głośno.

Pomyślała, że wycofa się i schowa w tłumie. A może nie, lepiej będzie, gdy od razu pójdzie do gospody, jedynej naprawdę gotowej chaty. Wąski dym kierował ją ku budynkowi. Dlaczego tak przestraszyła się? Czy naprawdę nie może spotkać Grzegorza? Może po prostu było to zbyt niespodziewane? A może nie potrafiła zapomnieć tej nocy.

Tylko czasami udawało się jej przeskoczyć z kamienia na kamień.

Pięć lat? Tak, na pewno. I może jeszcze rok więcej. Miał jej dosyć, ale dawał jej to do zrozumienia tylko podszyptymi. Nie powiedział wprost, więc Magda uważała, że to takie męskie kaprysy.

lęk i szczerze przeżycie. Nie, żadnej czułości. Rzucił się w jej stronę. Przysnął. Wyciągnął rękę i potem ją cofnął. Odwrócił się na pięcie i po prostu wyszedł.

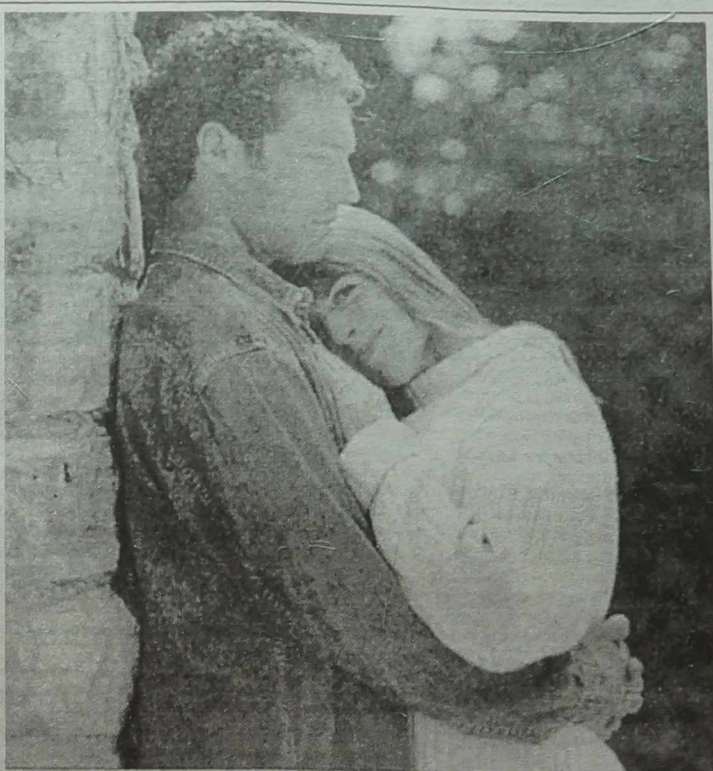
Wrócił po pół godzinie. Zebrała tabletki i wreszcie mogła rozplakać się.

- Udawałaś? - zapytał.

- Wiedziałaś o tym, kiedy poszedłeś sobie? Nie odpowiedział.

Wróciła osobno i spotkała go dopiero teraz, w skansenie, w Wąskim Dunajcu.

W pustej izbie tuż przy wejściu siedział Grzegorz. Zauważył ją i poznał. Znowu zaczął nerwowo pocierać policzki. Podeszła. - Niesamowite spotkanie - powiedziała, a on uśmiechnął się niepewnie. - Napisz coś czegoś? - zapytał.

Kochankowie ze skansenu

Umieranie z miłości jest tak śmieszne, że wywołuje nienawiść

Pamiętała jeden z tygodni. Padł rześisty deszcz. Joanna otworzyła parasol. Przyjaciółka słuchała bez przekonania. - Naprawdę chcesz to zrobić? - pytała niepewnie. - To chyba nie jest najlepszy pomysł.

„Nie najlepszy pomysł” - idąc do skansenu Magda jeszcze raz wróciła do delikatnej oceny idiotyzmu, który wykonała.

Rozsypane tabletki nasenne. - Masz je potem pozierać i oddać mi - pouczała Joanna, która po godzinnej rozmowie w strugach deszczu uznała nawet, że pomysł jest oryginalny. Choć ryzykowny. Nigdy o czymś takim nie słyszała.

Co było dalej? Wyjechali na jedną noc. Z piątku na sobotę. W domku nad Jezioro Zegrzyńskim leżała warstwa kurzu, woda kapiała z kranu. Okno domykało się po paru ciosach. Nie było dobrze, nie było miło, nie było czule. Nie było. Grzegorz nie chciał, omijał ją, milczał i zastanawiała się, dlaczego w ogóle przyjechał. Ale nie zapytała się. Nie chciała, by mógł powiedzieć tradycyjne słowa o poważnej rozmowie i że to nie ma sensu, przecież on ją umieszczęśliwia. I całą winę bierze na siebie. To on nie nadaje się do trwałych związków. Wszystko to mówiłby coraz szybciej, byleby móc wyjść z tego dusznego domku.

Uciec jak najdalej

Nie, Magda nie chciała słuchać tego banalnego monologu. - Idę spać - powiedziała. Spojrzała zaskoczony. - No to ja się przejdę - odpowiedział.

Gdy wrócił, Magda leżała wśród rozrzuconych lekarstw. Spod przykrytych powiek spoglądała na Grzegorza. Czy strach coś zmieni? Ale przynajmniej przestraszy się... Sama nie wiedziała, czego się spodziewa. Ale na pewno już nie będzie takie byle jakie. Pozwoli docucić się i wtedy, przecież przytuli niedoszłą samobójczynię. Przecież...

Grzegorz wszedł, jeśli twarz może być ekranem to widziała na niej

Wnętrze było lepsze niż wszystkie te plany skansenowe razem wzięte. Ciężkie beczki, piec, grube stoły i jakby upoznawani robotnicy z pobliskiego tartaku. Grajkowo na widok pierwszych gości zaczęli przytupywać i coś wygrać. Dziewczyna w furkotających, kolorowych spodnicach przyniosła prawie zamrożoną wiśniówkę. - Dziwnie - powiedziała Magda.

- Spróbuj, przecież zawsze lubiłaś takie smakołyki.

- Pamiętasz?

- Wszystko pamiętam - odpowiedziała ugodowo i uśmiechnęła się. - Chyba jeszcze wypiękniałaś - dotknął jej dłoni. Tam, w środku, odetchnął z ulgą. Nie będzie afer, ani przypominania. Ot, miłe spotkanie po latach. Bezplotowe.

- Ożeniłeś się? - spojrzała na obrożkę.

- Nie będziemy o tym rozmawiać - chciał uciąć temat.

- Byli przy trzecim, małym, ale mocnym kieliszku gęstej nalewki, gdy do izby wtoczyły się pozostałe grupy.

- No proszę, co za integracja - gospodarz skansenu był zachwycony. - To ja panią poproszę o pomoc przy krojeniu świnia - już ciągnął Magdę za rękę. Z osłupieniem spoglądała na olbrzymią górę mięsa. Jeszcze skwiercało topniejącym tłuszczem. Z desperacją wbiła olbrzymi widelec. - Bravo! - orkiestra góralska zagrała. - Tylko, żeby chłopa tak pani nie zaszlachotała. Spojrzała na Grzegorza. Śmiał się razem z nią.

Plątanie się po życiorysie

Wyszli w gęstniejące ciemności. Orkiestra grała już resztkami sił. Góry ciężkiego jedzenia i pomieszane alkohole zrobiły swoje. Towarzystwo wymieszalo się w dosyć bełkotliwą masę. - Chodźmy stąd - dotknął jej dłoni, a potem zaraz nerwowo potarł policzek.

- Jest zdenerwowany - pomyślała. - Ale chyba nie będzie mnie prze-

praszał, że zostawił samobójczynię.

Wąski Dunajec był wąski także dlatego, że domy ustawione były na wzniesieniach wzdłuż jednej drogi.

Była zmęczona i smutna. W chałupach świeciły drobne światełka. Tylko w kościele rozbiły się bogate światła. - Gdybym mogła coś zmienić, zostałabym żoną leśniczego, ale tak blisko wioski, żeby móc uczyć wiejskie dzieci. Ale z braku leśniczego jeszcze ci się trochę popłaczę po życiorysie - powiedziała.

- Popłaczę po życiorysie, też coś - Grzegorz był w świetnym humorze. Podobno kobiety z wiekiem zmieniają się. Magda wydała mu się taka bardziej wyluzowana i mniej łapczywa niż przed laty. Przypadek nad wodospadem? Świetnie. Dlaczego by go nie wykorzystać. Objął ją. - Wcale mi się nie płaczesz po życiorysie - powiedział. Szli niezgrabnie przytuleni. Kręta droga prowadziła w dół. Magda z trudem przypominała sobie, gdzie jest jej pensjonat.

- To tutaj - powiedział wskazując na jakąś drożynę między chatami. - To tutaj mieszkałam. Wstąpił?

Milczała.

- Jakbym miał przecucie - tłumaczył - nie chciałem mieszkać ze znajomymi i wynająłem pokój, teraz górale tylko proszą, żeby u nich zamieszkać.

- Miałaś przecucie? Przecucie, że co? - spytała. Calowali się, zaskrzypiał plot, o który oparli się gwałtownie. Rozszczękał się pies. - Chodź - szepnął. - Szkoła czasu.

- Rzeczywiście - przytaknęła mu w myślach - szkoda czasu.

- Różne myśli, jeden pocałunek. To był zupełnie inny mężczyzna. Była tak zaskoczona, że przez chwilę nie wykonała żadnego ruchu, zacisnęła dłoń. - Co się stało? - zapytał. - Nie tak? - powiedział.

Pocałowała go. Zniknął tamten Grzegorz sprzed lat, ten nerwowy, śpiący się kochanek. Mężczyzna skupiony na własnym cieple, prowadzący ją przez seks jak niegrzeczną i tępa uczennicę do tablicy. Prawie nigdy nie była naprawdę szczęśliwa, a

jeśli, to decydował o tym bardziej przypadek niż jego ciało. Ale kochała tamtego Grzegorza tak bardzo, że pewnej nocy rozspalała te nieszczęśliwe tabletki.

Ten mężczyzna był już tylko wspomnieniem dawnej miłości. Ale kochał się powoli, potem szybciej, film znowu zwalniał się. Grzegorz był tylko dla niej.

Leżeli wtuleni w siebie. Przycichł deszcz i wiatr też już nie było wcale. Leniwym ruchem gładził jej ramię. Odsunęła się. Jeszcze nie wiedziała co robi, ale czuła narastającą radość. Przypadek. Tyle razy słuchała magicznych opowieści o roli przypadku, o drogach, które przecinają się. Oboje, z krańców Polski przyjechali do tej dziury, do Wąskiego Dunajca, potem poszli do skansenu, stanęli nad wodospadem. Spotkali się. Nie, nie jest już tą infantylną idiotką sprzed lat, która otruje się, żeby zwrócić na siebie uwagę. Teraz będzie pielęgnować tę miłość.

Była szczęśliwa. Chciała oddychać. Opatuleni, bo nagle chwycił marcowy wiatr, wyszli przed chałupę. - Miałaś dobry pomysł - Grzegorz poprawił czapkę. - Zimno, faktycznie, ale po tym siedzeniu w zadymionej izbie trzeba złapać trochę powietrza. Chyba w takim skansenie powinien być zakaz palenia papierosów? - roześmiał się z pomysłu.

- Ale chyba straciłaś oddech też z innego powodu? - przytuliła się do niego. Coś mruknął.

Szli jedną drogą, którą znali. Do skansenu. Wymarły miejsce. Wycieczki już odjechały. Szli w stronę wodospadu. Magda nashuchiwała szumu.

Odwrotnie wspięła się na górę do kładki. Stałał ponad szumiącą wodą. - Super. Spójrz jak to piękne - powiedziała. Białe krople wirowały w ciemnościach.

- Zapomniałem, że ty tak kochasz wodę - Grzegorz uśmiechnął się. - I ciebie też kocham - powiedziała szybko. Przypadek. Spotkanie. Trzeba pomóc przypadkowi.

Odsunął się choć było to prawie niemożliwe. - Posłuchaj - powiedziała spokojnie. - Cudownie, że spotkaliśmy się. Może kiedyś, gdy będę w Poznaniu, zadzwonię. Ale rzadko tam bywam. Moja firma nie prowadzi tam interesów...

Zerwał się wiatr. Już go nie słuchała. Pomyślała, że wystarczy jeden mocny ruch, ale taki, żeby nie pociągnął jej za sobą.

Iwona KONARSKA
(Przełaz tygodniowy)

Ustawa Republiki Litewskiej O nowelizacji i uzupełnieniu ustawy o spółkach akcyjnych

Artykuł 8. Nowelizacja części 1 i 2 artykułu 14 oraz uzupełnienie go częściami 5 i 6

1. Część 1 artykułu 14 uzupełnić drugim zdaniem i dać ją w następującym brzmieniu:

„1. Prawa majątkowe i niemajątkowe akcjonariuszy oraz ich obowiązki określa niniejsza oraz inne ustawy Republiki Litewskiej, statut spółki. Wyszczególnione w artykułach 15 i 16 niniejszej ustawy majątkowe i niemajątkowe prawa akcjonariuszy nie mogą być ograniczane, jeśli ustawy nie określają inaczej”.

2. W pierwszym zdaniu części 2 artykułu 14 zamiast słowa „podatkowych” wpisać słowo „majątkowych” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„2. Akcjonariusze nie mają żadnych zobowiązań majątkowych wobec spółki, z wyjątkiem zobowiązania, aby w ustalonym trybie opłacić wszystkie subskrybowane akcje po cenie emisji. Uchwała walnego zebrania, zobowiązująca wszystkich lub część akcjonariuszy do placenia dodatkowych wkładów, nie jest ważna, gdy chociaż jeden z nich nie zgadza się z tą uchwałą”.

3. Uzupełnić artykuł 14 częściami 5 i 6:

„5. Akcjonariusz lub upoważniony przezeń dyspozytor kont papierów wartościowych przed dniem walnego zebrania akcjonariuszy powinien poinformować administrację spółki o zmianie swego adresu i rekwizytów osobistego konta w banku.

6. Dla zrealizowania praw majątkowych i niemajątkowych dwaj lub więcej akcjonariuszy mogą zawrzeć umowę akcjonariuszy. W tej umowie powinno być wskazane:

- 1) akcjonariusze (imiona, nazwiska, nazwy osób prawnych) i ich adresy;
- 2) nazwa spółki;
- 3) zobowiązania akcjonariuszy, którzy zawarli umowę, co do głosowania we wszystkich lub oddzielnych kwestiach porządku dziennego walnego zebrania akcjonariuszy w sprawie uchwały zebrania lub realizowania praw niemajątkowych;
- 4) odpowiedzialność za niewykonanie podjętych zobowiązań;
- 5) tryb rozstrzygnięcia sporów między akcjonariuszami, którzy zawarli umowę;

6) okres ważności umowy”.

Artykuł 9. Nowelizacja części 1 artykułu 15

W punkcie 4 części 1 artykułu 15 zamiast słów „jeśli inaczej nie przewiduje jej statut” wpisać słowa „z wyjątkiem przypadku, gdy walne zebranie akcjonariuszy postanawia, by nie przyznawać wszystkim akcjonariuszom prawa pierwszeństwa w nabywaniu emitowanych przez spółkę akcji”, wykreślić punkt 7 i całą część dać w następującym brzmieniu:

1. Akcjonariusze mają następujące prawa:
  - 1) otrzymać część zysku spółki (dywidendy);
  - 2) otrzymać część majątku likwidowanej spółki;
  - 3) otrzymać bezpłatnie akcje, jeśli kapitał zakładowy zwiększany jest ze środków spółki;
  - 4) nabywania prawem pierwszeństwa emitowanych przez spółkę akcji, z wyjątkiem przypadku, gdy walne zebranie akcjonariuszy postanawia, aby nie przyznawać wszystkim akcjonariuszom prawa pierwszeństwa w nabywaniu emitowanych przez spółkę akcji;
  - 5) zapisać w testamentie wszystkie lub część akcji jednej lub kilku osobom;
  - 6) sprzedać lub innym sposobem odstąpić wszystkie lub część akcji na własność innym osobom”.

Artykuł 10. Nowelizacja części 1, 2, 3, 7 i 8 artykułu 16

1. W punkcie 1 części 1 artykułu 16 zamiast słowa „lub” wpisać słowo „i”, w punkcie 3 zamiast słów „uchwały zarządu” wpisać słowa „uchwały lub działania rady nadzorczej, zarządu oraz kierownika administracji, które naruszają ustawy, statut spółki, prawa majątkowe i niemajątkowe akcjonariusza”, wykreślić punkt 4 i całą część dać w następującym brzmieniu:

1. Akcjonariusze posiadają następujące prawa niemajątkowe:
  - 1) uczestniczyć w zebraniach akcjonariuszy z głosem decydującym, jeśli czego innego nie ustalają niniejsza ustawa i statut;
  - 2) otrzymać informację o działalności gospodarczej spółki;
  - 3) zaskarżyć w sądzie uchwały lub działania rady nadzorczej, zarządu oraz kierownika administracji, które naruszają ustawy, statut spółki, prawa majątkowe i niemajątkowe akcjonariusza”.
2. W części 2 artykułu 16 po słowie „akcja” wpisać słowo „z wyjątkiem specjalnych akcji, których status reguluje artykuł 37¹ niniejszej ustawy” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„2. Jeśli wszystkie akcje spółki, dające prawo głosu, są jednakowej nominalnej wartości, to każda akcja, z wyjątkiem specjalnych akcji, których status reguluje artykuł 37¹ niniejszej ustawy, na zebraniu akcjonariuszy uprawnia do jednego głosu”.

3. Zmienić część 3 artykułu 16 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Statut spółki może zawierać przepis, że akcjonariusze niektórych klas nie przyznaje się prawa głosu. Instytucjom państwowym i samorządowym zabrania się nabywania akcji spółek, które nie dają prawa głosowania”.

4. Znowelizować część 7 artykułu 16 i dać ją w następującym brzmieniu:

„7. Na żądanie akcjonariusza spółka powinna przedstawić do zapoznania się lub skopiowania dokumenty rocznej albo półrocznej sprawozdawczości finansowej, sprawozdania zarządu o działalności spółki, protokoły walnych zebrań akcjonariuszy, listę akcjonariuszy, tym natomiast, którzy przedstawiają ustalone przez

19 marca 1998 r., nr VIII-666

spółkę przyzreczenie na piśmie, że nie rozgłoszą poufnej informacji – również protokoły posiedzeń rady nadzorczej i zarządu, jeśli te protokoły nie zawierają nie ogłoszone publicznie informacji o istotnych wydarzeniach spółki akcyjnej. Poufna jest informacja (z wyjątkiem publicznej informacji określonej w ustawach Republiki Litewskiej), której ten status swą uchwałą nadaje zarząd spółki. Akcjonariusz, do którego na prawach własności należą akcje, których ogólna wartość nominalna wynosi co najmniej 1/20 kapitału zakładowego spółki, albo przedstawiciel akcjonariuszy, do których na prawach własności należą akcje, stanowiące co najmniej 1/20 kapitału zakładowego spółki, po przedstawieniu na piśmie przyzreczenia, że nie rozgłoszą poufnej informacji, mają prawo zapoznać się ze wszystkimi protokołami rady nadzorczej i zarządu, zawartymi przez spółkę transakcjami, jak też udzielonymi poręczeniami, gwarancjami, umowami o zastawieniu lub wymianie majątku trwałego. Akcjonariusz, do którego na prawach własności należą akcje, dające ponad 1/2 wszystkich głosów ma prawo zapoznać się ze wszystkimi dokumentami spółki. Za ujawnienie poufnej informacji akcjonariusz lub przedstawiciel akcjonariuszy ponoszą odpowiedzialność w trybie, określonym przez ustawy. Odmowa udostępnienia żądanych dokumentów musi być podana na piśmie, jeśli tego żąda akcjonariusz. Spory dotyczące prawa akcjonariusza do informacji rozstrzyga się w drodze sądowej”.

5. Znowelizować część 8 artykułu 16 i dać ją w następującym brzmieniu:

„8. Akcjonariusze, posiadający akcje o nominalnej wartości co najmniej 1/10 kapitału zakładowego, lub instytucja, dysponująca akcjami specjalnymi, mają prawo wyznaczyć eksperta (grupę ekspertów) do sprawdzenia działalności spółki i dokumentów buchaltaryjnych w celu ustalenia, czy nie ma oznak niewypłacalności lub umyślnego bankructwa, czy nie jest trwoniony majątek spółki, nie zawiera się niekorzystnych transakcji, nie narusza się praw akcjonariuszy, w tym również bezzasadnego wypłacania wynagrodzenia lub stosowania zniżek albo ulg (gdy z tej przyczyny zmniejszył się zysk spółki lub poniosła ona straty). Wydatki na to sprawdzenie pokrywają akcjonariusze, którzy wyznaczyli ekspertów. Jeśli ekspert (grupa ekspertów) potwierdziła fakty, wskazane w oświadczeniu akcjonariuszy, to spółka powinna zwrócić akcjonariuszom wydatki na sprawdzenie, ale nie więcej niż 1/4 strat wyrządzonych spółce czy też jej akcjonariuszom. Spory dotyczące wniosków ekspertów rozstrzyga sąd. W trakcie dokonywania sprawdzenia eksperci korzystają z takich samych uprawnień, co rewident (audytor) spółki”.

Artykuł 11. Nowelizacja części 3 artykułu 17

Zmienić część 3 artykułu 17 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Akcje należące na prawach własności do państwa lub samorządu w spółce mogą w trybie określonym przez rząd Republiki Litewskiej reprezentować i być członkami organów zarządzania spółki upoważnieni urzędnicy państwowi lub samorządowi, pracownicy przedsiębiorstw państwowych lub samorządowych”.

Artykuł 12. Nowelizacja części 1, 2, 3 artykułu 18 i uzupełnienie go częściami 5, 6

1. W części 1 artykułu 18 zamiast słowa „administracja” wpisać słowo „kierownik administracji” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Organami zarządzania spółki są walne zebranie akcjonariuszy, rada nadzorcza, zarząd i kierownik administracji”.

2. Znowelizować część 2 artykułu 18 i dać ją w następującym brzmieniu:

„2. W spółce akcyjnej na podstawie uchwały walnego zebrania akcjonariuszy mogą być nie tworzone albo rada nadzorcza, albo zarząd. Jeśli tworzy się tylko zarząd, to powołuje się go w ustalonym w częściach 2, 3 i 5 artykułu 24 niniejszej ustawy trybie tworzenia rady nadzorczej. W spółce akcyjnej, w której do państwa lub samorządu:

- 1) na prawach własności należą akcje specjalne, lub akcje, dające co najmniej 2/3 wszystkich głosów, powinien być utworzony zarząd;
- 2) należą akcje, dające ponad 1/2 ale nie mniej niż 2/3 wszystkich głosów, muszą być utworzone rada nadzorcza i zarząd”.

3. Znowelizować część 3 artykułu 18 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. W zamkniętej spółce akcyjnej, z wyjątkiem spółki, w której do państwa lub samorządu na prawach własności należą akcje specjalne, na podstawie uchwały walnego zebrania akcjonariuszy mogą być nie tworzone ani rada nadzorcza, ani zarząd. Jeśli nie powołuje się jednego lub obu tych organów zarządzania, to ich funkcje, uprawnienia i odpowiedzialność przekazuje się innemu organowi zarządzania. Jeśli nie powołuje się rady nadzorczej i zarządu, to kierownika administracji zamkniętej spółki akcyjnej wybiera walne zebranie akcjonariuszy. Jeśli tworzy się tylko zarząd, to jego członków wybiera się, odwołuje w ustalonym w częściach 2, 3 i 5 artykułu 24 niniejszej ustawy trybie tworzenia rady nadzorczej. W zamkniętej spółce akcyjnej, w której do państwa lub samorządu na prawach własności należą akcje specjalne, zarząd musi być utworzony”.

4. Uzupełnić artykuł 18 częściami 5 i 6:

„5. Walne zebranie akcjonariuszy nie ma prawa zlecać innym

organom zarządzania rozstrzygania kwestii, należących do jego kompetencji. Walne zebranie akcjonariuszy ma prawo rozstrzygać kwestie, należące do kompetencji rady nadzorczej i zarządu spółki, jedynie w tym przypadku, gdy o to proszą organa zarządzania.

6. Organy zarządzania spółki nie mają prawa podejmować uchwał lub wykonywać innych działań, które naruszają status spółki i są sprzeczne z celami działalności wskazanymi w statucie spółki, w sposób oczywisty przekraczają normalne ryzyko produkcyjno-gospodarcze, są w sposób oczywisty deficytowe (zakup towarów, usług lub prac po cenach wyższych lub ich sprzedaż po cenach niższych od cen rynkowych, trwonienie majątku spółki) lub w sposób oczywisty są niekorzystne pod względem ekonomicznym”.

Artykuł 13. Nowelizacja części 2, 3 i 5 artykułu 19

1. Znowelizować część 2 artykułu 19 i dać ją w następującym brzmieniu:

„2. Akcjonariusze spółki akcyjnej mogą uczestniczyć w walnych zebraniach akcjonariuszy po przedstawieniu wyciągów ze swych kont papierów wartościowych o akcjach należących do nich na prawach własności. Prawo prowadzenia kont papierów wartościowych mają przedsiębiorstwa maklera finansowego i inne ustalone przez ustawy podmioty gospodarcze (dalej – przedsiębiorstwa maklera finansowego)”.

2. Znowelizować część 3 artykułu 19 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Tylko walne zebranie akcjonariuszy ma prawo:

- 1) zmieniać i uzupełniać statut spółki (z wyjątkiem przypadku przewidzianego w części 4 artykułu 30);
- 2) wybierać audytorów, rewidentów, członków rady nadzorczej, jeśli nie tworzy się ani rady nadzorczej – to członków zarządu, a jeśli nie tworzy się ani rady nadzorczej, ani zarządu – to wybierając kierownika administracji;
- 3) odwoływać wybranych przez walne zebranie akcjonariuszy członków rady nadzorczej i zarządu, rewidenta (audytora), kierownika administracji. Jeśli spółka pracuje, mając straty, to walne zebranie akcjonariuszy powinno rozważyć, czy członkowie rady nadzorczej, zarządu lub kierownik administracji (gdy nie utworzono zarządu lub rady nadzorczej) nadają się do pełnienia obowiązków;
- 4) ustalić wynagrodzenie rewidenta oraz warunki opłacania usług audytu, roczne wypłaty (tantiemy) z czystego zysku członkom zarządu i rady nadzorczej z uwzględnieniem przepisów części 4 artykułu 47 i artykułu 48;
- 5) zatwierdzać dokumenty rocznej sprawozdawczości finansowej, sprawozdanie zarządu (jeśli go nie utworzono to kierownika administracji) z działalności spółki;
- 6) zwiększyć kapitał zakładowy – ustalić klasę, liczbę i minimalną cenę emisji nowo wypuszczanych akcji albo zmniejszyć kapitał zakładowy (z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w części 4 artykułu 30 niniejszej ustawy), wymieniać akcje jednej klasy lub rodzaje na inne, podejmować decyzje w sprawie emitowania obligacji wymiennalnych;
- 7) likwidować lub reorganizować spółkę;
- 8) wyznaczać eksperta (grupę ekspertów) do sprawdzenia założeń spółki oraz prowadzenia jej spraw;
- 9) zatwierdzać oceny wkładów niepieniężnych (majątkowych);
- 10) nie przyznawać wszystkim akcjonariuszom prawa pierwszeństwa wypuszczanych przez spółkę akcji do konkretnej emisji akcji;
- 11) podejmować uchwałę w sprawie podziału zysku z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w części 7 artykułu 48;
- 12) podejmować uchwałę w sprawie przekazania majątku spółki za zadłużenia budżetowi państwowemu oraz budżetowi samorządów lub państwowego funduszu ubezpieczeń społecznych”.

3. Znowelizować część 5 artykułu 19 i dać ją w następującym brzmieniu:

„5. Protokoł walnego zebrania akcjonariuszy w ciągu 3 dni pracy podpisują przewodniczący, sekretarz zebrania i chociaż jeden akcjonariusz, upoważniony przez zebranie. Akcjonariusze, posiadający w walnym zebraniu akcjonariuszy co najmniej 1/20 głosów. Mają prawo wyznaczenia swego przedstawiciela do podpisywania protokołu walnego zebrania akcjonariuszy. W tym celu powinni oni przedstawić przewodniczącemu zebrania podpisane przez akcjonariuszy oświadczenie. Osoba upoważniona (wyznaczona) do podpisywania protokołu ma prawo przedstawić na piśmie swe uwagi i opinię w sprawie faktów, zapisanych w protokole. Spory, dotyczące nieważności protokołów lub części protokołu walnych zebrań akcjonariuszy rozstrzygane są w sądzie. Do protokołu walnego zebrania akcjonariuszy musi być załączona lista i pełnomocnictwa akcjonariuszy, którzy uczestniczyli w zebraniu, jak też karty do głosowania akcjonariuszy, którzy głosowali wówczas pisemnie, oraz dokumenty, dowodzące, że akcjonariusze są poinformowani o zwołaniu walnego zebrania akcjonariuszy. Protokół (odpis) walnego zebrania akcjonariuszy, na którym podjęto uchwałę, zmieniające dane o spółce w rejestrze przedsiębiorstw Republiki Litewskiej, powinien być wraz z załącznikami przedstawiony w ciągu 15 dni od tego zebrania dyspozytorowi rejestru przedsiębiorstw Republiki Litewskiej. Protokoły walnych zebrań akcjonariuszy są oficjalnymi dokumentami, przechowywanymi i prowadzonymi w trybie, określonym przez ustawę o archiwach. Falszowanie tych dokumentów karane jest w trybie, określonym przez ustawy”.

Ustawa Republiki Litewskiej

O nowelizacji i uzupełnieniu ustawy o spółkach akcyjnych

(Dokończenie ze str. 9)

19 marca 1998 r., nr VIII-666

Artykuł 14. Nowelizacja części 1, 2, 3, 4 artykułu 20 i uzupełnienie częściami 5, 6

1. Część 1 artykułu 20 uzupełnić nowym drugim zdaniem i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Walne zebranie akcjonariuszy może podejmować uchwały, jeśli w nim uczestniczą akcjonariusze, posiadający ponad 1/2 liczby wszystkich głosów. Kworum ustala się na podstawie danych rejestracji listy akcjonariuszy przed ogłoszeniem początku walnego zebrania akcjonariuszy i w czasie walnego zebrania akcjonariuszy nie jest ona ustalana od nowa lub udokładniana. Jeśli nie ma kworum, to w ciągu 15 dni powinno być zwołane powtórne zebranie, które ma prawo podejmować uchwały zgodnie z porządkiem dziennym, niezależnie od tego, ilu zgromadzi się akcjonariuszy. Jeśli do podjęcia uchwały potrzebna jest zgoda właścicieli akcji którejkolwiek klasy, to uchwałę w sprawie takiej zgody może podjąć zebranie właścicieli akcji odpowiedniej klasy, którego uczestnicy mają ponad połowę akcji tej klasy. Dla zwołania tego zebrania obowiązuje tryb zwoływania walnego zebrania akcjonariuszy”.

2. Z drugiego zdania części 2 artykułu 20 wykreślić słowa „tylko w kwestii, na którą głosowano pisemnie” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„2. Uprawniony do głosowania akcjonariusz, który zapoznał się z porządkiem dziennym i projektem uchwały, może podać pisemnie walnemu zebraniu akcjonariuszy swoją wolę „za” lub „nie” osobno dla każdej uchwały. Te oświadczenia są zaliczane do kworum zebrania i wyników głosowania”.

3. Znowelizować część 3 artykułu 20 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Głosowanie na walnym zebraniu akcjonariuszy jest otwarte. W kwestiach, co do których chociaż jeden akcjonariusz pragnie tajnego głosowania i jeśli aprobują to akcjonariusze mający co najmniej 1/20 głosów na walnym zebraniu akcjonariuszy, to tajne głosowanie obowiązuje wszystkich akcjonariuszy, z wyjątkiem osoby, reprezentującej akcje należące do państwa lub samorządu. Ta osoba w kwestiach porządku dziennego walnego zebrania akcjonariuszy zawsze powinna głosować pisemnie”.

4. Znowelizować część 4 artykułu 20 i dać ją w następującym brzmieniu:

„4. Uchwały walnego zebrania akcjonariuszy podejmowane są zwykłą większością głosów uczestniczących w zebraniu akcjonariuszy z wyjątkiem następujących przypadków:

- 1) gdy wybierana jest rada nadzorcza lub zarząd zgodnie z przepisami części drugiej artykułu 24;
  - 2) gdy podejmowane są uchwały w kwestiach, wyszczególnionych w części 11 artykułu 10, w punktach 1, 6, 7, 9, 10 i 11 części 3 artykułu 19, w części 3 artykułu 31, do których przyjęcia trzeba większości 2/3 głosów (od 1 maja 2001 r. - 3/4 głosów); jak też w sprawie postanowień zarządu, wyszczególnionych w części 7 artykułu 27;
  - 3) gdy podejmowana jest uchwała, by nie przyznawać wszystkim akcjonariuszom prawa pierwszeństwa w nabywaniu emitowanych przez spółkę akcji i do przyjęcia tej uchwały potrzebna jest większość 3/4 głosów (w statucie spółki może też być przewidziana wyższa większość głosów);
  - 4) gdy do przyjęcia uchwał potrzebna jest zgoda posiadaczy akcji uprzywilejowanych i akcji specjalnych”;
5. Uzupełnić artykuł 20 częściami 5 i 6:
- „5. Statut spółki może przewidywać również wyższą niż 2/3 większość głosów (3/4 albo 4/5 głosów), niezbędną do przyjęcia uchwał w sprawie zmiany i uzupełnienia jej statutu, zwiększania lub zmniejszania kapitału zakładowego, reorganizowania lub likwidowania, podziału zysków, emitowania obligacji wymiennalnych. Od 1 lipca 1998 r. nowo zakładane spółki powinny przewidzieć w swych statutach większość co najmniej 2/3 głosów, niezbędną do podejmowania uchwał, przewidzianych w punkcie 2 części czwartej tego artykułu. Od 1 maja 2001 roku ten przepis będzie dotyczył wszystkich spółek.

6. Jeśli w przypadkach, przewidzianych w części czwartej artykułu 16 akcjonariusz nie może głosować, to wyniki głosowania ustala się nie na podstawie liczby głosów akcjonariuszy, uczestniczących w zebraniu, ale na podstawie liczby głosów akcjonariuszy uprawnionych do udziału w rozstrzygnięciu tej kwestii”.

Artykuł 15. Nowelizacja części 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 artykułu 21.

1. Znowelizować część 1 artykułu 21 i dać ją w następującym brzmieniu:

„1. Walne zebranie akcjonariuszy zwoływane jest na podstawie decyzji zarządu, a gdy go nie ma - to na podstawie decyzji rady nadzorczej. Jeśli w zamkniętej spółce akcyjnej nie utworzono ani zarządu, ani rady nadzorczej albo zarząd spółki liczy nie więcej członków niż połowę ich liczby wskazanej w statucie, to walne zebranie akcjonariuszy zwołuje się na podstawie decyzji kierownika administracji. Walne zebranie akcjonariuszy powinno być zwoływane postanowieniem kierownika administracji, jeśli rada nadzorcza albo zarząd nie zwołują zebrania w przypadkach i terminach przewidzianych w niniejszej ustawie. Prawo inicjatywy zwoływania walnego zebrania akcjonariuszy mają rada nadzorcza albo akcjonariusze, posiadający co najmniej 1/10 głosów, jeśli statut nie przewiduje mniejszej liczby głosów, jak też instytucja władająca akcjami specjalnymi. Walne zebranie akcjonariuszy może być zwoływane na podstawie decyzji akcjonariuszy, posiadających ponad 1/2 głosów albo władających akcjami specjalnymi, jeśli inicjatorzy zwołania zebrania nie otrzymali pozytywnego postanowienia organów zarządzania spółki”.

2. W części 2 artykułu 21 zamiast liczby „3” wpisać liczbę „4” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„2. Kolejne walne zebranie akcjonariuszy zarząd powinien zwoływać co roku w ciągu 4 miesięcy od zakończenia roku gospodarczego”.

3. Znowelizować punkty 1, 2 i 3 części 3 artykułu 21, uzupełnić punktem 5, wykreślić ostatnie zdanie tej części i całą część dać w następującym brzmieniu:

„3. Nadzwyczajne walne zebranie akcjonariuszy powinno być zwołane, jeśli:

- 1) własny kapitał spółki staje się o 1/4 mniejszy od podanego w statucie kapitału zakładowego;
- 2) pozostaje nie więcej niż połowa członków rady nadzorczej, zarządu (z powodu rezygnacji lub niemożliwości dalszego pełnienia obowiązków) w stosunku do ich liczby podanej w statucie;
- 3) składa rezygnację lub dalej nie może pełnić swych obowiązków rewident (audytor), który nie sprawdził dokumentów rocznej sprawozdawczości finansowej spółki;
- 4) żądają tego posiadający prawo inicjatywy akcjonariusze lub rada nadzorcza;
- 5) jest to potrzebne zgodnie z innymi ustawami lub statutem spółki”.

4. W pierwszym zdaniu części 4 artykułu 21 po słowie „projekt” wpisać słowa „i projekty uchwał”, w drugim zdaniu zamiast liczby „10” wpisać liczbę „40”, zamiast słów „ogłosić o zwołaniu walnego zebrania” wpisać słowa „zwołać walne zebranie akcjonariuszy” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„4. Inicjatorzy zwołania walnego zebrania akcjonariuszy składają zarządowi zgłoszenie, w którym podaje się przyczyny i cele zwołania zebrania, projekt porządku dziennego i projekty uchwał, propozycje dotyczące daty i miejsca zebrania. Jeśli zarząd nie porozumie się z inicjatorami zebrania w sprawie rozstrzygnięcia kwestii proponowanego porządku dziennego innymi sposobami, to powinien on zwołać walne zebranie akcjonariuszy w ciągu 40 dni od złożenia zgłoszenia”.

5. W punkcie 1 części 5 artykułu 21 zamiast liczby „3” wpisać liczbę „4”, w punkcie 3 zamiast słów „w przypadkach wskazanych w punktach 1 i 3” wpisać słowa „w przypadku wskazanym w punkcie 1” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„5. Walne zebranie akcjonariuszy może być zwołane na podstawie decyzji sądu, jeśli:

- 1) zebranie nie było zwołane w ciągu 4 miesięcy od zakończenia roku gospodarczego i do sądu w tej sprawie zwrócił się akcjonariusz spółki;
- 2) do sądu zwrócili się inicjatorzy zwołania walnego zebrania akcjonariuszy, którzy nie otrzymali pozytywnej decyzji zarządu w trybie podanym w części czwartej tego artykułu;
- 3) do sądu zwrócili się wierzyciele spółki z tego powodu, że nadzwyczajne zebranie akcjonariuszy nie zostało zwołane w przypadku, wskazanym w punkcie 1 części 3 tego artykułu”.

6. Znowelizować część 6 artykułu 21 i dać ją w następującym brzmieniu:

„6. O zwołaniu walnego zebrania akcjonariuszy zarząd powinien ogłosić we wskazanej w statucie prasie lub powiadomić każdego akcjonariusza listem poleconym (z potwierdzeniem doręczenia takiego listu) nie później niż na 30 dni przed dniem zebrania. Akcjonariuszowi, posiadającemu co najmniej 1/20 wszystkich głosów, zarząd powinien nie później niż na 30 dni przed dniem zebrania przesłać określoną w części 7 tego artykułu informację listem poleconym i (lub) faksem, jeśli akcjonariusz podał numer faksu i jeśli żąda on informacji, ustalonej w części 7 tego artykułu. Jeżeli zwołuje się powtórne zebranie, to akcjonariusze w takim samym trybie powinni być o nim poinformowani nie później niż na 10 dni przed nim. Walne zebranie akcjonariuszy może być zwołane bez przestrzegania tych terminów, jeśli wszyscy, uprawnieni do głosowania akcjonariuszy lub ich przedstawiciele zgadzają się na to na piśmie. O dokumentach, dowodzących, że akcjonariusza zawiadomiono, iż zwołuje się walne zebranie akcjonariuszy, zarząd powinien poinformować akcjonariuszy przed początkiem tego zebrania. Te dokumenty powinny być dołączone do protokołu walnego zebrania akcjonariuszy”.

7. Część 8 artykułu 21 uzupełnić drugim zdaniem i część tę dać w następującym brzmieniu:

„8. Nie później niż na 7 dni przed początkiem zebrania akcjonariuszom należy umożliwić zapoznanie się z dokumentami, związanymi z porządkiem obrad zebrania. Jeśli na piśmie żąda tego akcjonariusz, posiadający co najmniej 1/20 wszystkich głosów, to zarząd spółki powinien nie później niż na 7 dni przed początkiem zebrania przesłać temu akcjonariuszowi listem poleconym i (lub) faksem (jeśli akcjonariusz podał numer faksu) dokumenty, związane z porządkiem obrad zebrania”.

Artykuł 16. Nowelizacja części 3 artykułu 22
Znowelizować część 3 artykułu 22 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Na wniosek akcjonariuszy, posiadających co najmniej 1/20

wszystkich głosów, złożony nie później niż na 15 dni przed walnym zebraniem akcjonariuszy, do porządku obrad zebrania, powinny być wniesione zaproponowane przez nich dodatkowe kwestie i projekty uchwał, a do list głosowania lub kart do głosowania - zgłoszeni przez nich (przed lub w czasie zebrania) kandydaci na członków organów zarządzania spółki, rewidenta (audytora). Statut może przewidywać również mniejszą liczbę głosów, dającą akcjonariuszowi takie prawo”.

Artykuł 17. Nowelizacja części 1 artykułu 23

W części 1 artykułu 23 zamiast słów „może być” wpisać słowa „powinny być na podstawie oświadczenia zainteresowanych osób”, wykreślić słowa „na podstawie oświadczenia akcjonariuszy, członków zarządu, rady nadzorczej i kierownika administracji spółki”, w punkcie 3 zamiast słowa „przyjęciem” wpisać słowo „ulożeniem”, uzupełnić punktami 5 i 6 i całą część dać w następującym brzmieniu:

„1. Uchwały walnego zebrania akcjonariuszy powinny być na podstawie oświadczenia zainteresowanych osób uznane za nieważne w trybie sądowym, jeśli:

1) kwestia, co do której została przyjęta uchwała, nie była w trybie, określonym przez ustawę, wpisana do porządku dziennego zebrania;

2) w przypadkach i terminach, przewidzianych przez ustawy, zmienne uchwały zebrania dokumenty i dane rejestracji nie były zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorstw Republiki Litewskiej;

3) został naruszony tryb zwoływania zebrania lub ułożenia porządku dziennego, określony w artykułach 21 i 22 niniejszej ustawy;

4) uchwała jest sprzeczna ze statutem spółki, niniejszą oraz innymi ustawami Republiki Litewskiej;

5) akcjonariusz głosował naruszając zobowiązania podjęte w umowie akcjonariuszy (gdy akcjonariusz jest założycielem spółki - również w umowie założycielskiej), z wyjątkiem przypadku, gdy głosowanie akcjonariusza nie miało decydującego wpływu na przyjęcie lub nie przyjęcie uchwały;

6) na walnym zebraniu akcjonariuszy akcjonariusza reprezentowała osoba, nie posiadająca pełnomocnictwa akcjonariusza, pełnomocnik akcjonariusza głosował na zebraniu przekraczając pełnomocnictwo, głosowano akcjami, nie uprawnionymi do głosowania, z wyjątkiem przypadków, gdy nie miało to decydującego wpływu na kworum zebrania, przyjęcie lub nie przyjęcie uchwały”.

Artykuł 18. Nowelizacja części 2 i 6 artykułu 24

1. W drugim zdaniu części 2 artykułu 24 zamiast słowa „radę” wpisać słowa „członków rady”, po słowie „i” wpisać słowo „wybieranych”, uzupełnić piątym zdaniem i całą część dać w następującym brzmieniu:

„2. Radę nadzorczą wybiera walne zebranie akcjonariuszy. Przy wyborze członków rady nadzorczej każdy akcjonariusz ma taką liczbę głosów, która jest równa liczbie głosów jego akcji, ustalonej zgodnie z artykułem 16 niniejszej ustawy, i iloczynowi liczby wybieranych członków rady nadzorczej. Te głosy akcjonariusz rozdziela według własnego uznania - na jednego lub wielu kandydatów. Wybrani zostaną kandydaci, którzy uzyskają większą ilość głosów. Powinno być chociaż o jednego kandydata więcej niż wybiera się członków rady nadzorczej”.

2. W pierwszym zdaniu części 6 artykułu 24 po słowie „miesięcy” wpisać słowa „jeśli członków zarządu jest mniej od ich liczby podanej w statucie” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„6. Rada nadzorcza ma prawo wyznaczać swego członka do zarządu nie dłużej niż na 6 miesięcy, jeśli członków zarządu jest mniej od ich liczby podanej w statucie. Jeśli ten sam członek rady nadzorczej powtórnie jest wyznaczany do tymczasowej pracy w zarządzie, to ogólny okres tej pracy nie powinien przekraczać 12 miesięcy w ciągu 4 lat z rzędu. Członek rady nadzorczej, pełniąc obowiązki członka zarządu, nie może pracować w radzie nadzorczej”.

Artykuł 19. Nowelizacja części 1 artykułu 25

Punkt 1 części 1 artykułu 25 uzupełnić nowym zdaniem i punkt ten dać w następującym brzmieniu:

„1) wyznacza członków zarządu i odwołuje ich ze stanowiska. Jeśli spółka pracuje ze stratami, to rada nadzorcza powinna rozważyć, czy członkowie zarządu nadają się do pełnienia tych obowiązków”.

Artykuł 20. Nowelizacja części 3 artykułu 26 i uzupełnienie nową częścią 5

1. Część 3 artykułu 26 uzupełnić nowym drugim zdaniem i część tę dać w następującym brzmieniu:

„3. Członków zarządu i jego przewodniczącego na okres nie przekraczający 4 lat wyznacza rada nadzorcza, a gdy jej nie ma, członków zarządu wybiera walne zebranie akcjonariuszy. Instytucja władająca specjalnymi akcjami wyznacza do zarządu jednego członka zarządu. Ilość kadencji członka zarządu nie jest ograniczona”.

2. Uzupełnić artykuł 26 nową częścią 5:

„5. Zarząd powinien złożyć rezygnację i w ciągu 40 dni zwołać nadzwyczajne zebranie akcjonariuszy (gdy w spółce nie ma rady nadzorczej) w celu wybrania nowego zarządu, jeśli walne zebranie akcjonariuszy nie zatwierdziło sprawozdania z działalności spółki”.

Artykuł 21. Uzupelnienie artykułu 27 nową częścią 9 i nowelizacja części 11

1. Uzupelnic artykuł 27 nową częścią 9:

„9. Przewodniczący zarządu lub inny członek zarządu, kierownik administracji, nie mając zezwolenia rady nadzorczej, a gdy jej nie ma - walnego zebrania akcjonariuszy, nie ma prawa zakładać przedsiębiorstwa, prowadzącego taką samą działalność (którego obrót według klasyfikatorów rodzaju działalności ekonomicznej wynosi co najmniej 1/20 obrotu spółki), jak też na prawach własności władac, korzystając z akcji, stanowiących ponad 1/3 kapitału zakładowego (części, należącej na prawach własności) i dysponować nimi, być członkiem zarządu czy kierownikiem przedsiębiorstwa prowadzącego podobną działalność, albo członkiem zarządu lub kierownikiem administracji przedsiębiorstwa, kontynuującego proces produkcji i usług oraz upływanie produkcji spółki. Jeśli członek zarządu lub przewodniczący zarządu, lub kierownik administracji naruszy to wymaganie, to:

1) w ciągu 30 dni od wejścia w życie tej ustawy powinien poinformować na piśmie zarząd albo walne zebranie akcjonariuszy spółki o swej działalności w innym przedsiębiorstwie;

2) powinien on złożyć rezygnację z organów zarządzania przedsiębiorstwa, a dochody uzyskane na swe imię zgodnie z transakcjami w innym przedsiębiorstwie przekazać spółce;

3) każdy akcjonariusz w ciągu 90 dni od tego dnia, gdy dowiedział się lub musiał się dowiedzieć o naruszeniach popełnionych przez członka zarządu lub jego przewodniczącego, lub kierownika administracji, ma prawo żądać, aby w drodze sądowej pokryto straty, wyrządzone spółce, albo, aby wszystko, co ta osoba ma otrzymać na podstawie transakcji z takim przedsiębiorstwem, zostało przekazane spółce. Jeśli wobec przewodniczącego zarządu, członka zarządu lub kierownika administracji, którzy nie spełnili wymagań, określonych w punktach 1 i 2 tej części, wytać się w sądzie sprawę cywilną o pokrycie spółce szkód, to osoba reprezentująca akcje należące na prawach własności do państwa lub samorządu, powinna żądać zwolnienia nadzwyczajnego walnego zebrania akcjonariuszy i głosowania na nim za zwolnieniem takiej osoby ze stanowiska”.

2. Byłe części 9, 10, 11, 12 artykułu 27 uważać odpowiednio za części 10, 11, 12, 13.

3. Znowelizować część 11 artykułu 27 i dać ją w następującym brzmieniu:

„11. Prawo inicjatywy zwołania posiedzenia zarządu mają przewodniczący zarządu, członek zarządu, którego wyznaczyła instytucja reprezentująca akcje specjalne, jak też członkowie zarządu, jeśli próbują to ponad połowa członków zarządu. Przyjęte przez zarząd postanowienia są prawomocne, gdy za nie głosowała co najmniej połowa członków zarządu. Członek zarządu, którego wyznaczyła instytucja, reprezentująca akcje specjalne, ma prawo weta podczas głosowania nad kwestiami, które regulują ustawy Republiki Litewskiej. Przy głosowaniu nad innymi kwestiami, członek zarządu, którego wyznaczyła instytucja, reprezentująca akcje specjalne, nie ma prawa głosowania. Członek zarządu nie ma prawa głosować, gdy na posiedzeniu zarządu rozstrzygane są kwestie jego odpowiedzialności materialnej lub personalnej sprawy jego pracy w spółce”.

Artykuł 22. Nowelizacja części 4, 5, 6, 8, 10, 11 i uważnienie części 12

1. Znowelizować część 4 artykułu 29 i dać ją w następującym brzmieniu:

„4. Działalnością administracji kieruje kierownik administracji (prezydent, dyrektor generalny, dyrektor). Kierownikiem administracji może być osoba fizyczna, jeśli z nią zawiera się umowę o pracę, jak też osoba fizyczna, posiadająca patent na świadczenie usług w zakresie zarządzania, jeśli z którąś z nich (posiadającą patent osobą fizyczną lub przedsiębiorstwem personalnym) zawiera się umowę o zarządzaniu. Umowę o zarządzaniu zawierają spółka i przedsiębiorstwo, któremu zleca się świadczenie usług w zakresie zarządzania, lub osoba fizyczna, posiadająca patent na świadczenie usług w zakresie zarządzania. Usługi w zakresie zarządzania ma prawo świadczyć przedsiębiorstwo personalne, którego dochody z takiej działalności stanowią co najmniej 60 proc. wszystkich dochodów tego przedsiębiorstwa personalnego w ciągu roku gospodarczego”.

2. W pierwszym zdaniu części 5 artykułu 29 po słowie „wyznacza” wpisać słowo „i odwołuje” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„5. Kierownika administracji wyznacza i odwołuje zarząd spółki. Na stanowisko kierownika administracji zarząd może zorganizować konkurs”.

3. Znowelizować część 6 artykułu 29 i dać ją w następującym brzmieniu:

„6. Tryb wynagrodzenia i premiovania kierownika administracji określa zarząd w umowie o zarządzaniu lub o pracę. Umowę o zarządzaniu lub o pracę z kierownikiem administracji, mając pełnomocnictwa zarządu, podpisuje osoba, upoważniona przez zarząd. Tryb wynagrodzenia i premiovania kierownika administracji, który jest członkiem zarządu spółki, ustala rada nadzorcza”.

4. Znowelizować część 8 artykułu 29 i dać ją w następującym brzmieniu:

„8. Umowę z kierownikiem administracji zarząd spółki lub walne zebranie akcjonariuszy może rozwiązać zgodnie z punktem 3 części trzeciej artykułu 19 niniejszej ustawy czy z przepisami części piątej tego artykułu w trybie, określonym przez ustawę o umowie o pracę albo w umowie o zarządzaniu. Przed rozwiązaniem umowy zarząd spółki może ograniczyć pełnomocnictwa kierownika administracji. O ograniczeniu i terminie pełnomocnictw kierownika administracji zarząd spółki powinien w ciągu 2 dni pracy poinformować na piśmie dyspozytora rejestru przedsiębiorstw”.

5. Z drugiego zdania części 10 artykułu 29 wykreślić słowa „i regulaminie pracy”, „albo inne upoważnione osoby”, w trzecim zdaniu części 10 zamiast słów „bez prawa głosowania” wpisać słowo „z prawem głosu doradczego, jeśli nie jest on członkiem zarządu” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„10. Kierownik administracji, powołując się statutem spółki, uchwałami zarządu i regulaminem pracy, ma prawo zawierania transakcji spółki. W statucie spółki mogą być określone dziedziny

działalności, w których mają prawo samodzielnie działać i zawierać transakcje spółki zastępcy kierownika administracji. Kierownik administracji uczestniczy w posiedzeniach zarządu spółki z prawem głosu doradczego, jeśli nie jest on członkiem zarządu”.

6. Znowelizować część 11 artykułu 29 i dać ją w następującym brzmieniu:

„11. Jeśli kierownik administracji lub upoważniona przezeń osoba zawarli transakcję albo dokonali innych niezgodnych z prawem działań, przekraczających normalne ryzyko produkcyjno-gospodarcze, i przez to wyrządzili straty (wliczając też nie otrzymany zysk) albo z tej przyczyny te osoby osiągają bezpośrednio lub pośrednio korzyść kosztem spółki i innych jej akcjonariuszy, to akcjonariusz lub akcjonariusze spółki mają prawo żądać w trybie sądowym wyrównania strat (wliczając również nie otrzymany zysk) poniesionych z przyczyny takiej transakcji albo takich działań”.

7. Uważać część 12 artykułu 29.

Artykuł 23. Nowelizacja części 2 i 3 artykułu 30 i uzupelnienie części 4

1. W punkcie 5 części 2 artykułu 30 zamiast słów „do” wpisać słowo „podlegające podziałowi i nie podlegające podziałowi i inne przewidziane w ustawach”, zmienić punkt 8 części 2, wykreślić ostatnie zdanie tej części i całą część dać w następującym brzmieniu:

„2. Na własny kapitał spółki składają się:

- 1) kapitał zakładowy;
- 2) dodatki do akcji (przewyższenie wartości nominalnej);
- 3) rezerwa przeceney;
- 4) rezerwa obowiązująca;
- 5) podlegające podziałowi i nie podlegające podziałowi i inne przewidziane w ustawach rezerwy;
- 6) nie podzielony zysk (straty);
- 7) dotacje i nie zwrocone subsydia;
- 8) odroczone wydatki (wydatki kształtowane sposobem zwiększania nakładów bieżącego okresu lub zmniejszania dochodów, przewidziane na przyszłe okresy po to, aby prawidłowo pokazać wyniki działalności w tych okresach)”.

2. Znowelizować część 3 artykułu 30 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Własny kapitał spółki nie może być mniejszy niż 3/4 podanego w statucie kapitału zakładowego. Jeśli kapitał własny spółki stał się mniejszy od kapitału zakładowego, to zarząd w ciągu 4 miesięcy od dnia sporządzenia rocznej lub kwartalnej sprawozdawczości finansowej powinien, zgodnie ze swymi kompetencjami, poprowadzić taki stan rzeczy lub zwołać nadzwyczajne walne zebranie akcjonariuszy w celu rozpatrzenia sprawy zmniejszenia kapitału zakładowego. Walne zebranie akcjonariuszy powinno zmniejszyć kapitał zakładowy spółki anulując akcje albo obniżając sumę wartości nominalnej akcji, o którą kapitał własny stał się mniejszy od kapitału zakładowego”.

3. Uzupelnic artykuł 30 częścią 4:

„4. Jeśli walne zebranie akcjonariuszy naruszyło wymagania zawarte w części 3 tego artykułu i nie podjęło uchwały w sprawie zmniejszenia kapitału zakładowego oraz odpowiednie poprawki do statutu spółki albo odmówiło rozpatrzenia tej kwestii, to zarząd (jeśli nie jest utworzony zarząd - to kierownik administracji) w ciągu 15 dni od walnego zebrania akcjonariuszy, ale nie później niż w ciągu 5 miesięcy od dnia sporządzenia rocznej lub kwartalnej sprawozdawczości finansowej powinien zwrócić się do sądu w sprawie unieważnienia uchwały walnego zebrania akcjonariuszy o nie obrzuceniu kapitału zakładowego (albo odmowy rozpatrzenia tej kwestii). Gdy sąd unieważni taką uchwałę walnego zebrania akcjonariuszy, wówczas zarząd (jeśli zarząd nie został utworzony, to kierownik administracji) powinien podjąć decyzję w sprawie zmniejszenia kapitału zakładowego i wnieść odpowiednie poprawki do statutu spółki”.

Artykuł 24. Nowelizacja części 1 artykułu 31

W drugim zdaniu części 1 artykułu 31 zamiast słów „albo się skreśla” wpisać słowo „skreśla się lub przekazuje państwu albo samorządowi” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Rezerwa przeceney - to suma zwiększenia wartości trwałego majątku materialnego lub finansowego, uzyskana w wyniku przeceney majątku. Rezerwę przeceney zmniejsza się, gdy przeceniony majątek sprzedaje się, skreśla lub przekazuje państwu albo samorządowi. Nie wolno zmniejszać strat kosztem rezerwy przeceney. O rezerwę przeceney może być zwiększany kapitał zakładowy w trybie, określonym w artykule 42”.

Artykuł 25. Nowelizacja części 1 i 4 artykułu 32

1. W drugim zdaniu części 1 artykułu 32 po słowie „Akcje” wpisać słowo „zamkniętych spółek akcyjnych”, część 1 uzupelnic czwartym zdaniem i całą część dać w następującym brzmieniu:

„1. Akcje są inwestycyjnymi papierami wartościowymi, potwierdzającymi udział ich właścicieli-akcjonariuszy w kapitale spółki i nadające im prawa majątkowe i niemajątkowe. Akcje zamkniętych spółek akcyjnych mogą być materialne (dokumenty, wydrukowane według wymagań, ustalonych dla papierów wartościowych) lub niematerialne (wpisy na kontach papierów wartościowych). Zamknięte spółki akcyjne mogą wykorzystywać certyfikaty. Akcje spółek akcyjnych powinny być niematerialne”.

2. W trzecim zdaniu części 4 artykułu 32 po słowach „w Komisji Papierów Wartościowych” wpisać słowo „i dla niej musi być otwarte konto ogólne w Litewskim Centralnym Depozytorium Papierów Wartościowych” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„4. Akcje zamkniętej spółki akcyjnej mogą być tylko imienne, tryb ich odstepowania określa się w statucie. Akcje te nie są rejestrowane w Komisji Papierów Wartościowych. Emisja akcji spółek akcyjnych musi być zarejestrowana w Komisji Papierów wartościowych i dla niej musi być otwarte konto ogólne w Litewskim Depozytorium Papierów Wartościowych”.

Artykuł 26. Nowelizacja części 2 artykułu 33

Znowelizować część 2 artykułu 33 i dać ją w następującym brzmieniu: „3. Nie opłacone w pełni akcje materialne potwierdzone są tymczasowymi wyciągami z listy akcjonariuszy (księgi rejestracji akcjonariuszy), w których powinien być wskazany akcjonariusz, ilość subskrybowanych przezeń akcji i wpłaca za nie suma pieniędzy albo wartość wkładu majątkowego, suma pieniędzy,

brakująca do całkowitego ich opłacenia oraz zakończenie terminu opłaty. Po wpłaceniu całej ceny emisji akcji tymczasowe wyciągi powinny być wymienione na akcje materialne (certyfikaty)”.

Artykuł 27. Nowelizacja części 7 artykułu 34

W trzecim zdaniu części 7 artykułu 34 po słowie „dni” wpisać słowa „(jeśli zarząd nie został utworzony i w myśl statutu zamkniętej spółki akcyjnej wyrażenie zgody na odstąpienia akcji należy do kompetencji walnego zebrania akcjonariuszy, to w ciągu 40 dni)” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„7. W statucie zamkniętej spółki akcyjnej może być ustalone, że właściciel jej akcji może sprzedać lub w jakikolwiek inny sposób odstąpić część swych akcji na własność innej osobie tylko po uzyskaniu zgody zarządu. Zgody na odstąpienie akcji można nie udzielić tylko wtedy, gdy odstąpienie części akcji zwiększa liczbę akcjonariuszy bardziej niż ustalone jest to w części czwartej artykułu 2 niniejszej ustawy. O zgodzie lub zakazie odstąpienia akcji należy zawiadomić akcjonariusza w ciągu 15 dni (jeśli zarząd nie został utworzony i w myśl statutu zamkniętej spółki akcyjnej wyrażenie zgody należy do kompetencji walnego zebrania akcjonariuszy, to w ciągu 40 dni) od dnia otrzymania jego oświadczenia. Spółkom akcyjnym zabrania się ograniczania prawa właścicieli akcji do sprzedaży lub odstąpienia innym sposobem, w trybie określonym w niniejszej ustawie, akcji na własność innej osobie”.

Artykuł 28. Nowelizacja części 1, 2 i 4 artykułu 35

1. Część 1 artykułu 35 uzupelnic trzecim zdaniem i dać ją w następującym brzmieniu:

„1. Akcje zwyczajne stanowią podstawową część akcji spółki. Wartość nominalna akcji uprzywilejowanych nie może przekraczać 1/3 kapitału zakładowego. Wartości nominalne wszystkich akcji zwyczajnych muszą być jednakowe”.

2. Na początku drugiego zdania części 2 artykułu 35 wpisać słowo „Tylko”, w drugim zdaniu zamiast słów „nie podzielonego zysku” wpisać słowo „podlegających i nie podlegających podziałowi rezerw”, w trzecim zdaniu po słowie „dodatki” akcji wpisać słowo „lub przeceney rezerwy”, uzupelnic czwartym zdaniem i część tę dać w następującym brzmieniu:

„2. Prawa majątkowe właścicieli akcji zwyczajnych do dywidendy i majątku likwidowanej spółki mogą być zrealizowane dopiero po tym, gdy są zaspokojone roszczenia właścicieli akcji uprzywilejowanych. Tylko właściciele akcji zwyczajnych mają prawo do otrzymania nowych akcji, które są wypuszczone, gdy do podlegających i nie podlegających podziałowi rezerw spółki zwiększany jest kapitał zakładowy. Jeśli kapitał zakładowy jest zwiększany kosztem dodatków akcji lub przeceney rezerwy, to właściciele akcji uprzywilejowanych i zwyczajnych mają jednakowe prawa do otrzymania nowych akcji. Zabrania się zamiany (konwersji) akcji zwyczajnych na uprzywilejowane”.

3. Część 4 artykułu 35 uzupelnic zdaniami trzecim i czwartym i część tę dać w następującym brzmieniu:

„4. Akcje uprzywilejowane nadają prawa majątkowe i niemajątkowe, a tryb ich zamiany musi być ustalony zezwazem, przed ich sprzedażą i wpisany do statutu spółki. Wysokość dywidendy ustala się w procentach, licząc od wartości nominalnej akcji. W statucie spółki powinna być ustalona konkretna (niezmienna) wysokość dywidendy uprzywilejowanych akcji w procentach, licząc od wartości nominalnej akcji. Dywidenda uprzywilejowanych akcji nie może być większa od: trzykrotnej średniej stopy procentowej rządowych papierów wartościowych Republiki Litewskiej z ostatniego kwartału albo podwójnej dywidendy akcji zwyczajnych, jakie były w dniu walnego zebrania akcjonariuszy, które przyjęło statut spółki lub poprawki do niego, określające prawa majątkowe i niemajątkowe tych uprzywilejowanych akcji”.

Artykuł 29. Uzupelnienie artykułem 37

Uzupelnic ustawę artykułem 37:

„Artykuł 37. Akcje specjalne

1. Akcje specjalne są zwyczajnymi akcjami imiennymi, dającymi państwu lub samorządowi dodatkowe prawa niemajątkowe. Status akcji specjalne może być przyznany (gdy państwo lub samorząd żąda akcje niektórych praw niemajątkowych, jakie daje im 2/3 (3/4) głosów na walnym zebraniu akcjonariuszy spółki) każdej (każdym) należące do państwa lub samorządu na prawach własności akcji (akcjom) uchwałę walnego zebrania akcjonariuszy. W tym przypadku musi być sprzedawane ponad 1/2 należących do państwa lub samorządu na prawach własności akcji i podstawowa działalność spółki powinna odpowiadać chociażby jednej z dziedzin działalności, określonych w ustawach, regulujących dziedzinę transportu, energetyki, gospodarki naftowej, łączności i gospodarki komunalnej. Poza akcjami specjalnymi, do państwa lub samorządu mogą należeć również zwyczajne akcje imienne, dające na walnym zebraniu akcjonariuszy mniej niż 1/3 (1/4) głosów.

2. Walne zebranie akcjonariuszy może przyznać prawa majątkowe i niemajątkowe akcji specjalnych akcjom tych spółek, których podstawowa działalność odpowiada regulowanej przez ustawy działalności w dziedzinach transportu, energetyki, gospodarki naftowej, łączności i gospodarki komunalnej.

3. Prawa majątkowe i niemajątkowe akcji specjalnych powinny być określone w statucie spółki. Zakończenie ważności praw niemajątkowych akcji specjalnych we wskazanym w tym artykule każdej dziedzinie gospodarki na wniosek zarządu Republiki Litewskiej ustala Sejm. Posiadaczom akcji specjalnych w statucie spółki powinno być ustalone prawo:

1/ wotowania uchwał walnego zebrania akcjonariuszy, jeśli omawiane kwestie są związane z odstąpieniem (w jednym lub kilku etapach) akcji spółki, dających ponad 1/2 wszystkich głosów, jeśli ograniczenie odstąpienia tych akcji przewidziane jest w umowie o sprzedaży akcji lub umowie akcjonariuszy albo jest związane ze statusem akcji specjalnej, wstrzymaniem działalności spółki, jej reorganizacją lub likwidacją, jak też z innymi kwestiami, które mogą być przewidziane w ustawach regulujących dziedzinę transportu, energetyki, gospodarki naftowej, łączności i gospodarki komunalnej;

2/ wypowiedzenia się w każdej kwestii omawianej na walnym zebraniu akcjonariuszy;

3/ zwołania walnego zebrania akcjonariuszy i zgłaszania do porządku dziennego zebrania kwestii i projektów uchwał”.

Ustawa Republiki Litewskiej

O nowelizacji i uzupełnieniu ustawy o spółkach akcyjnych

19 marca 1998 r., nr VIII-666

Artykuł 30. Nowelizacja części 4 artykułu 38

W pierwszym zdaniu części 4 artykułu 38 zamiast słów „w czasie określonym w statucie” wpisać słowa „w trybie i terminie określonych w umowie o ich subskrypcji” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„4. Spółka akcyjna powinna wykupić swe obligacje w trybie i terminie określonych w umowie o ich subskrypcji. Właściciel obligacji ma takie same prawa, co i inni wierzyciele spółki akcyjnej”.

Artykuł 31. Nowelizacja części 1 artykułu 39

Znowelizować część 1 artykułu 39 i dać ją w następującym brzmieniu:

„1. Akcje nie są ważne i nie dają ich właścicielom praw majątkowych i niemajątkowych, jeśli:

1/ zostały emitowane do obrotu z naruszeniem wymagań części 10 artykułu 32;

2/ akcje spółek akcyjnych nie zostały zarejestrowane w Komisji Papierów Wartościowych albo akcje są wyrejestrowane (anulowane ich rejestracja) w trybie, określonym przez ustawę”.

Artykuł 32. Nowelizacja części 5 artykułu 40

Część 5 artykułu 40 uzupełnić zdaniami trzecim i czwartym i część tę dać w następującym brzmieniu:

„5. Prawo pierwszeństwa akcjonariusza do nabycia nowych akcji spółki umożliwia mu subskrybowanie akcji, których wartość nominalna jest proporcjonalna do wartości nominalnej akcji, które posiada. Termin, w ciągu którego akcjonariusz może zrealizować to prawo, nie może być krótszy niż 30 dni. Akcjonariusze spółek akcyjnych mają prawo w trybie, określonym przez Komisję Papierów Wartościowych secedowania na inne osoby swego prawa pierwszeństwa do nabycia nowych akcji spółki. Akcjonariusze zamkniętych spółek akcyjnych mają prawo secedowania prawa pierwszeństwa do nabycia nowych akcji spółki zgodnie z wymaganiami części siódmej artykułu 34 niniejszej ustawy”.

Artykuł 33. Nowelizacja części 4 artykułu 42

W pierwszym zdaniu części 4 artykułu 42 zamiast liczby i słowa „6 miesięcy” wpisać liczbę i słowo „12 miesięcy” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„4. Jeśli w ciągu 12 miesięcy od dnia walnego zebrania akcjonariuszy, które podjęło uchwałę w sprawie zwiększenia kapitału zakładowego, zmiany w statucie spółki dotyczące zwiększenia kapitału zakładowego nie zostały zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorstw Republiki Litewskiej, to kapitał jest uważany za nie zwiększony. W tym przypadku wkłady powinny być zwrócone”.

Artykuł 34. Nowelizacja części 1 i 4 artykułu 43

1. Część 1 artykułu 43 uzupełnić zdaniami drugim i trzecim i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Zwiększyć kapitał zakładowy spółki poprzez dodatkowe wkłady akcjonariuszy i innych osób można tylko emitując nowe akcje. W przypadku, gdy spółka zwiększa kapitał poprzez dodatkowe wkłady, państwo, samorząd lub państwo we ubezpieczenie społeczne mogą zakupić jej akcje po cenie emisyjnej, równej wartości nominalnej akcji, zaliczając w trybie, określonym przez rząd zadłużenia spółki do budżetów państwowego, samorządowego lub państwowego ubezpieczenia społecznego, jeśli własny kapitał spółki nie jest mniejszy od jej kapitału zakładowego i w bilansie spółki nie zewidencjonowane straty. Jeśli spółka od budżetu państwowego lub samorządowego otrzymała środki na finansowanie programów inwestycyjnych spółki, to kapitał zakładowy spółki powinien być zwiększony poprzez wypuszczenie nowych akcji, które przekazuje się państwu lub samorządowi”.

2. Znowelizować część 4 artykułu 43 i dać ją w następującym brzmieniu:

„4. Jeśli w spółce, w której do państwa lub samorządu należą akcje, dające 2/3 (3/4) wszystkich głosów albo więcej niż 1/2 lub 1/3 (1/4) wszystkich głosów, podejmuje się uchwałę w sprawie zwiększenia kapitału zakładowego z dodatkowych wkładów i po zrealizowaniu tej uchwały udział państwa lub samorządu w kapitale zakładowym spółki mógłby się zmniejszyć i należące do państwa lub samorządu akcje dawałyby odpowiednio mniej niż 2/3 (3/4) wszystkich głosów albo nie więcej niż 1/2 lub 1/3 (1/4) wszystkich głosów, to kapitał zakładowy może być zwiększony poprzez dodatkowe wkłady tylko w trybie, określonym w ustawie o prywatyzacji majątku państwowego i samorządowego, jeśli inne ustawy nie przewidują czego innego”.

Artykuł 35. Nowelizacja części 5 artykułu 44 i uzupełnienie nową częścią 6

1. W pierwszym zdaniu części 5 artykułu 44 zamiast słów „posiadanych przez nich” wpisać słowa „należących do nich na prawach własności”, po słowach „w części 2 artykułu 35 niniejszej ustawy” wpisać słowa „i w części 6 tego artykułu”, w drugim zdaniu zamiast słów „posiadanych przez nich” wpisać słowa „należących na prawach własności” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„5. Gdy spółka z niepodzielonego zysku, dodatków akcji lub rezerwy zwiększa kapitał zakładowy, to akcjonariusze mają prawo do nieodpłatnego otrzymania nowych akcji, których liczba byłaby proporcjonalna do należących do nich na prawach własności akcji war-

tości nominalnej, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w części 2 artykułu 35 niniejszej ustawy i w części 6 tego artykułu. Akcje rozdzielane są według listy akcjonariuszy spółki w dniu zebrania i nominalnej wartości akcji należących w tym dniu na prawach własności”.

2. Uzupełnić artykuł 44 nową częścią 6:

„6. Gdy spółka z niepodzielonego zysku, dodatków akcji (przekroczenia nominalnej wartości) lub rezerwy zwiększa kapitał zakładowy, wykonując uchwałę walnego zebrania akcjonariuszy lub postanowienie sądu w sprawie usunięcia naruszeń popełnionych podczas kształtowania lub zwiększania kapitału zakładowego, proporcjonalnie do akcji należących na prawach własności nowe akcje przede wszystkim otrzymują nieodpłatnie akcjonariusze, których prawa majątkowe były naruszone. Walne zebranie akcjonariuszy może przyjąć uchwałę, aby podczas rozdzielania akcji usunąć naruszenia popełnione w czasie kształtowania i zwiększania kapitału zakładowego, jeśli do akcjonariuszy, do których po naruszeniu prawa własności należało więcej akcji o większej wartości nominalnej niż miało należeć, w dniu walnego zebrania akcjonariuszy (gdy podejmowano decyzję usunięcia naruszenia) na prawach własności należało nie mniej akcji o nie mniejszej wartości nominalnej niż trzeba do usunięcia naruszeń i jeśli ci akcjonariusze zgadzają się na piśmie z taką uchwałą”.

3. Byłe części 6 i 7 uważać odpowiednio za części 7 i 8.

Artykuł 36. Nowelizacja części 2, 3 artykułu 45 i uzupełnienie nową częścią 4

1. Zmienić i uzupełnić część 2 artykułu 45 i dać ją w następującym brzmieniu:

„2. Kapitał zakładowy może być zmniejszany, aby było:

1/ wolne środki spółki wypłacone wszystkim akcjonariuszom proporcjonalnie do wartości nominalnej akcji należących do nich na prawach własności;

2/ zniesiona różnica zaistniała z powodu strat między kapitałem własnym i kapitałem zakładowym spółki;

3/ wykonane postanowienie sądu w sprawie zmniejszenia kapitału zakładowego;

4/ za zadłużenia majątek przekazany budżetowi państwa, samorządowi lub państwowemu funduszowi ubezpieczeń społecznych (takiej wysokości, o jaką przekazywany majątek został oceniony niżej od jego wartości buchaltaryjnej, zapisanej w bilansie spółki);

5/ w trybie, określonym przez rząd, poprawione błędy, popełnione w czasie kształtowania lub zwiększania kapitału zakładowego (jeśli zgadzają się na to na piśmie akcjonariusze, którym zmniejsza się liczbę akcji), jak też, aby obiekty struktury produkcyjnej i inżynierskiej, obiekty socjalne, budynki (ich części) zostały przekazane na własność państwa lub samorządów do pełnienia ich funkcji. W tym przypadku odpowiednio zmniejsza się liczbę akcji należących do państwa lub samorządu na prawach własności, z wyjątkiem przypadków, gdy po zmniejszeniu kapitału zakładowego, państwu lub samorządowi, które miały ponad 1/2 wszystkich głosów, pozostałoby 1/2 lub mniej niż 1/2 wszystkich głosów”.

2. Zmienić część 3 artykułu 45 i dać ją w następującym brzmieniu:

„3. Kapitał zakładowy może być zmniejszany tylko następującymi sposobami:

1/ zmniejszając wartość nominalną akcji;

2/ anulując akcje”.

3. Uzupełnić artykuł 45 nową częścią 4:

„4. Zmniejszając kapitał zakładowy spółka powinna przede wszystkim anulować swe akcje. Wartość nominalna wszystkich akcji lub liczbę akcji wszystkim akcjonariuszom zmniejsza się proporcjonalnie, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w punkcie 3 (jeśli inaczej nie zdecydował sąd) i w punkcie 5 części 2 tego artykułu”.

4. Byłe części 4, 5, 6, 7, 8 uważać odpowiednio za części 5, 6, 7, 8, 9.

Artykuł 37. Zmiana części 1 artykułu 47

W drugim zdaniu części 1 artykułu 47 po słowach „obligacje” wpisać słowa „dotacje i subsydia” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Zasoby finansowe spółki kształtowane są ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych. Wewnętrznymi źródłami finansowania mogą być potrącenia amortyzacyjne i zysk, źródłami zewnętrznymi - wkłady za akcje, wpływy za obligacje, dotacje i subsydia, środki pożyczkowe i inne zrównane z nimi środki”.

Artykuł 38. Nowelizacja części 1, 3, 5 artykułu 48 i uzupełnienie częścią 7

1. W pierwszym zdaniu części 1 artykułu 48 zamiast liczby „3” wpisać liczbę „4”, zmienić punkt 7 części 1 i część tę dać w następującym brzmieniu:

„1. Zarobiony w ciągu roku gospodarczego zysk netto, który otrzymuje się po odliczeniu wszystkich podatków, musi być rozdzielony nie

później niż w ciągu 4 miesięcy od zakończenia roku gospodarczego, gdy na walnym zebraniu akcjonariuszy zatwierdzany jest roczny bilans finansowy. W uchwale o podziale zysku netto musi być wskazane:

1/ niepodzielony zysk (straty) na początku roku gospodarczego;

2/ czysty rezultat roku gospodarczego (zysk albo straty);

3/ podlegający podziałowi rezultat (zysk albo straty);

4/ przelania z rezerwy;

5/ wkłady akcjonariuszy dla pokrycia strat (jeśli akcjonariusze postanowili pokryć cały lub część (straty) podlegającego podziałowi rezultatu);

6/ przydzielenie zysku do obowiązkowej rezerwy;

7/ przydzielenie zysku do nie podlegającej podziałowi rezerwy, podlegającej podziałowi rezerwy lub innych rezerw, przewidzianych przez ustawę;

8/ przeznaczenie zysku na wypłacenie dywidendy;

9/ inne przypadki podziału zysku: roczne wypłaty (tantiemy) członkom zarządu i rady nadzorczej, wykorzystanie zysku na premie dla pracowników i na inne cele;

10/ nie podlegający podziałowi rezultat przenosi się na następny rok gospodarczy”.

2. W części 3 artykułu 48 po słowie „zysku” wpisać słowa „i nie większą część zysku niż przeznaczono na dywidendy” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„3. Na roczne wypłaty (tantiemy) dla członków zarządu i rady nadzorczej, na premie dla pracowników i inne cele (punkt 9 części pierwszej tego artykułu) może być przeznaczony nie więcej niż 1/5 zysku netto i nie większą część zysku niż przeznaczono na dywidendy”.

3. W części 5 artykułu 48 zamiast słów „netto” wpisać słowa „podlegający podziałowi” i część tę dać w następującym brzmieniu:

„5. Jeśli suma wysokości obowiązkowej rezerwy i dodatków akcji jest mniejsza niż 1/10 kapitału zakładowego to potrącenia do rezerwy obowiązkowej są obowiązkowe i nie mogą być niższe od 1/20 podlegającego podziałowi zysku”.

4. Uzupełnić artykuł 48 częścią 7:

„7. Jeśli walne zebranie akcjonariuszy w terminie, określonym w części pierwszej tego artykułu, odmawia podziału zysku lub nie podejmuje uchwały w sprawie podziału zysku, to zarząd spółki (jeśli go nie ma - to kierownik administracji) nie później niż w ciągu 30 dni od zebrania powinien dokonać podziału zysku zgodnie z następującymi przepisami:

1/ do rezerwy obowiązkowej, rezerw podlegających i nie podlegających podziałowi przetrzymać się część zysku, który był wykorzystany do nabycia trwałego majątku materialnego i finansowego w tym roku gospodarczym, w którym zysk jest dzielony;

2/ pozostały podlegający podziałowi zysk dzieli się na dwie równe części: jedną - na dywidendy, drugą - na nowy rok gospodarczy.

Artykuł 39. Nowelizacja części 3 i 4 artykułu 49

1. Część 3 artykułu 49 uzupełnić zdaniami trzecim i czwartym i część tę dać w następującym brzmieniu:

„3. Zabrania się walnemu zebraniu akcjonariuszy ogłaszania i wypłacania dywidend, jeśli spółka jest niewypłacalna albo po wypłaceniu dywidend stanie się niewypłacalna. Jeśli w bilansie spółki są odnotowane straty, to walne zebranie akcjonariuszy również nie ma prawa ogłaszania i wypłacania dywidend, zanim straty nie zostaną pokryte czy też z tego powodu nie będzie zmniejszony kapitał zakładowy. Decyzje w sprawie pokrycia strat lub zmniejszenia kapitału zakładowego o wysokości strat i ogłoszenia oraz wypłacenia dywidend mogą być podjęte na tym samym zebraniu. Dywidendy akcjonariuszom mogą być wypłacane dopiero po pokryciu strat lub zmniejszeniu kapitału zakładowego o wysokość strat”.

2. Zmienić część 4 artykułu 49 i dać ją w następującym brzmieniu:

„4. Spółka powinna wypłacić dywidendy nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji w sprawie podziału zysku, z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w części 3 tego artykułu. Zaliczkowe wypłacenie dywidend jest zabronione”.

Artykuł 40. Zasady końcowe

1. Ustalić, że punkty 4 i 5 części 2 artykułu 45 ustawy o spółkach akcyjnych obowiązują do 31 grudnia 2000 roku.

2. Statuty spółek przed ich uzgodnieniem z przepisami niniejszej ustawy są ważne o tyle, o ile nie przeczą one ustawie o spółkach akcyjnych.

3. Ustalić, że przepisy ustawy o umowie o zarządzaniu stają się prawomocne po przyjęciu poprawek do ustawy o państwowym ubezpieczeniu społecznym i do ustawy o ubezpieczeniu zdrowia. Zalecić rządowi Republiki Litewskiej, aby w ciągu 3 miesięcy od wejścia w życie tej ustawy, przygotował projekty poprawek do odpowiednich ustaw.

Zgodnie z częścią drugą artykułu 71 Konstytucji Republiki Litewskiej ogłaszam te ustawy, przyjętą przez Sejm Republiki Litewskiej.

Przewodniczący Sejmu Republiki Litewskiej
Vytautas LANDSBERGIS

(Zam. 325)

KURIER WILEŃSKI

Wydawca

ZSA „Kurier Wileński”

Drukują SA „Spauda”

Redaktor naczelny
Czesław MALEWSKI

Nasz adres: Laisvės pr. 60
2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
Indeks 0044 SL 322, ISSN 1392-0405
E-Mail adres kurier_ w @ post. 5 ci. lt

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego - 42-79-01, zastępcy redaktora - 42-79-04, 42-79-73, sekretarz redakcji, zast. sekretarza - tel./fax 42-79-49.

DZIAŁY: problemów społecznych - 42-78-72, ekonomicznych, życia wsi, stołeczny, kultury 42-79-68, literatury i sztuki, polityczny, szkolnictwa i młodzieży, listów - 42-79-64, sportu - 42-79-04, reklamy i ogłoszeń - 42-69-63. Fotokorespondent - 42-90-81.

Ogłoszenia i reklamę do „Kuriera Wileńskiego” przyjmuje się pod adresem: Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1101, tel./fax 42-69-63, 42-78-63, w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiteżne z opinią redakcji.

Dyżurny redaktor
Jerzy SURWIŁO